

ఫౌన్ : 1896

విచ్చేయండి!

వివాహాది కుభకార్యములకు
వలయు
ప్రైవేట్‌లోషన్ అధికల్ప
లభించును.

జరీనా ఫ్యాసీన్

18, వెంగళరావు బిల్డింగ్
ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు

జనమరేతు

స్థాపకులు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడుగారు

సంపుటి 49

సంపాదకుడు : నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి

సంచిక 47

త్యరపడండి

టెలివిజన్ ధరలలో

ఈహించని గొప్ప తగ్గింపు రేట్లు

OLD RATE	NEW RATE
Rs. 4,300	Rs. 3,600

(టెలివిజన్ మరియు వాణిజ్య కావలసిన
వరికరములతో సహా)

ఎ.బి. టెలివిజన్

ఎ-9, అరవిందోనగర్, ఫోన్ 55

బిల్లాకొద్దు ఎదురు - నెల్లూరు.

దివిసిమకాదు, దిక్కులేని శవాలసిమ! భావదేవరపల్లెలో కడుపు తడుక్కుపోయే ఒక విషాద దృశ్యం

నట్టేట పుట్టిమొంచారు మంత్రులు!

ఆనం వెంకటరెడ్డి, చొక్కారావు, రంగారెడ్డిజనతాలోచేరుతారా?

“నా మంత్రివర్గానికి కుఫాసు ప్రమాదంలేదు” అన్నాడు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వెంగళరావు. రాజమంట్ల రాజీనామాపీఠ పరికలవారడిగిన ప్రశ్నలకు ముఖ్యమంత్రి యిచ్చిన జవాబిది. అవార్త సిరా అయినా అరలేదు; వెంగళరావు చెప్పకన్నట్లు ఆయన మంత్రివర్గానికి కుఫాసు లేదు, ఉప్పెనే ముందుకొచ్చిందా అని విస్తున్నది.

మనమంత్రి ఆనం వెంకటరెడ్డి, అతికమంత్రి పిడతల రంగారెడ్డి, వ్యవసాయ

మంత్రి జవ్వాది చొక్కారావు, ఇళ్ళమంత్రి పి. ధర్మారెడ్డి, కార్మికమంత్రి అంజయ్య తమ మంత్రివదవులకు రాజీనామాయిచ్చారు. మీకోటి తెలంగాణా ప్రాంతీయ అభివృద్ధి సంఘాధ్యక్షుడు జగన్నాథరావు, హైదరాబాదు నగర అభివృద్ధి సంఘాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి సరోజినీ వల్లారెడ్డి తమ వదవులనుండి వైదొలగారు. ఇప్పుడో ఇంకొక సేవల్లోనో (గురువారం సాయంత్రం వ్రాస్తున్న వార్త ఇది) యరొక ఇద్దరు మంత్రులు-శేషావతారం,

మహేంద్రనాథ్ రాజీనామాలు కూడా ప్రకటితం కావచ్చు. కోస్తా ఆంధ్ర లోని వృద్ధి సంఘాధ్యక్షురాలు శ్రీమతి భవనం జయప్రద రాజీనామావార్తకూడా మనం వివరము, ఇంకెవరెవరు ఈ వాటిలో

చేకారో చూడవలసివచ్చింది. ముఖ్యమంత్రి మాత్రం రాజీనామాలను వ్యక్తిగత వద్ద నట్లు ఆమోదించివేస్తున్నారని- దేవరాజ్ అర్చుకు తినిపోవచ్చుటగా.

—కొరవ 7 - పేజీలో

శవాలమీద రాజకీయ స్వార్థాలు- చెలగాటాలు!

ఈ వారంలో దేశమంతా ప్రకృతి ప్రళయ వీధిలో నర్తనాశనమేసే యన ఆంధ్ర, తమిళనాడు ప్రజల హృదయదారకవస్థితే. తుపానువీచయం వచ్చేవరకు ఆంధ్ర, తమిళనాడు, కేరళలను ఒకేవరుసలో పేర్కొంటున్నారాని; ఆంధ్రలోని కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాల విలయనాశి ఏదీ పోలేలేదు. ఊళ్ళకుఊళ్ళు మండి జలసమాధి అయిపోవారని రావి మున్నది. మరో మూడువేలమంది జాడ తెలియలేకుండున్నది. కాని ఆ ప్రదేశాలు కూడినవారు మృతుల సంఖ్య ఇంతేనా అంటున్నారు. యావై అరవై గ్రామాలు నామరూపాలు లేకుండా పోయినవైతూ, మృతుల సంఖ్య రెండు మూడు వేలల వేలలోవుండితీరుతుందని అభిప్రాయపడుతు

★ మా పరిశీలకుడు ★

గర్భ లేకుండా తుడుచుకొనిపోయాయి. అక్షలాది ఇళ్ళు నేలకూలాయి. పైర్లు, వంటలు, తోటలు దొడ్లు నష్టం అందనాకు అందదు. ప్రాణనష్టం, వస్తునష్టం గుండె వగిరేత మితిమీరినది. ఆ రెండుజిల్లాలలోని కొన్ని ప్రదేశాలు మానవ నివాసిత ప్రాంతాలుగా కనపడడంలేదు; పెద్ద రుద్ర కూడుగా వీలగులతో, వరు కేవలంతో, భయంకరంగా, వీధివృంగా, అడుగుపెట్టడానికి అసాధ్యంగా వున్నాయి. జననష్టం ఎంతో అంతవరకు లెక్కకు రాలేదు; ప్రభుత్వం తొమ్మిదివేల దిలర

న్నారు. ఆ ప్రళయరాత్రి గడది వదిలొకటి దాతినా (ఇది వ్రాస్తున్న సమయానికి) ఎక్కడ శవాల అక్కడ వున్నాయి. చెట్లలో, వృక్షలో, చెత్తాచెదారం మధ్యలో ఎక్కడ ఏదీలే అక్కడ, కుళ్ళి వుప్పి విక్రమంగా దుర్గంభూయిష్టంగా అనాథ ప్రియంగావదివున్నాయి. విశవం ఎవరిది, విహారిది అని తెలుసుకోడానికికూడా వీలు లేనట్లుగా వదివున్నాయి. అలవిడ్డలు, అస్తిపాస్తులు వెంటరాకపోయినా, దిక్కు లేకుండా దుర్గరణం పాలుకావలసినదైనా, అలరుకు అరడుగుల నేలకూడా నోచు

ఎ. పి. విల్లర్స్ ఫెడరేషన్, అందరికీ అర్థమయ్యేట్లు చెప్పకోవాలంటే, రాష్ట్ర కాంట్రాక్టర్ల సంఘం, ప్రారంభోత్సవం ఇటీవల హైదరాబాదులో జరిగింది. ప్రారంభోత్సవ ఫలకంముందు-ఫెడరేషన్ అధ్యక్షుడు డి. సుబ్బరామరెడ్డి, ప్రారంభకులు గవర్నరు శ్రీమతి కారదామణి, సభాధ్యక్షుడు ముఖ్యమంత్రి వెంగళరావు.

కోని బాధాగ్రస్తాల్లో వదివున్నాయి ఆ శవాల. అంతేకాదు, పిళ్ళుతినడానికి కాకులు గడ్డలుకూడా కరవైన విషాద పరిస్థితిలో వదివున్నాయి. ఇప్పుడిప్పుడు వాటిని తొలగించి, తనన దహన సంస్కారాలు జరుగుతున్నాయంటున్నారు. జగదీశ్వరాంగారి రక్షణకాని, శవాలను తొలగించడానికి ప్రత్యేక సైనిక సిబ్బందిని పంపేలోగా, వారు ఆ ప్రదేశాలకు చేరేలోగా, సంస్కారం జరగని శవమంటూ మిగలకపోవచ్చు!

వశనష్టం యావైఅరవై వేలని అంచనా వేస్తున్నారు. దేవుడంతెలంబారే, ఈ అందనాలు అటువంటివేకాని, గ్రామాలకుపోయి సరిగా లెక్కతీసినవారెవరు? లెక్కతీయడానికి వీలెక్కడిది? మనుష్యులు, వశవుల దావులకు సంబంధించేదాదు; ఇళ్ళు, వంటలు, తదితర అస్తిపాస్తులకు సమాధింబూడా నష్టం తుదిలెక్కలురాలేదు గుంటూరు, కృష్ణజిల్లాకాకుండా వృథాయ గోదావరులు, ప్రకాశం జిల్లాకూడా తుపానుకాకిడికి గురైనాయి. అనెకావల్లికి అనుకొనివున్న కారదానది పొంగడంవల్ల, ఆ ప్రాంతమూ విశేషంగా కష్టపట్టాలకు గురియింది. ప్రభుత్వలెక్కల ప్రకారం వ్యకాశం, గుంటూరు, కృష్ణ ఉభయ గోదావరి-ఈ ఐదు జిల్లాలలో 2802 గ్రామాలు దెబ్బతిన్నాయి; 71 జిల్లాలమంది వ్యజలు నిరాశ్రితులయ్యారు. మొత్తం 27,09,250 ఎకరాల్లో పైర్లు పోయాయి. అరటి, అత్తతొటలువగైరాలు ఇందులో చేరలేదు. ఒక్కగుంటూరుజిల్లాలోనే 51 లక్షల ఎకరాలలో పైర్లు దెబ్బతిన్నాయంటున్నారు. తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో 21 లక్షల ఎకరాలలో పైర్లు పాడయ్యాయి. దీనివల్ల ప్రకృతి కోపాగ్నిని నిలుపునా భస్మవతుల మైపోయిన కృష్ణజిల్లాలో పంటలనష్టం ఇంతంతగా వుండాలన్న వూహించుకోవచ్చు. ఈ ఐదుజిల్లాలలో అనలు తుపాను తీరాన్నిదాటిన ప్రకాశంజిల్లాలో తక్కువగా నష్టపడినట్లుంది. అజిల్లాలో 40 వేల ఇళ్ళు దెబ్బతిన్నాయట; మృతులు 32 మందిమాత్రమే! విదిత్రం, తుపాను తీరాన్నిదాటిన చీరాల అంతగా దిరిగి పోలేదుకాని, ప్రకృతేవున్న బావట్ల, భూరంగావున్న గుంటూరు, తెనాలి మౌరకలికి గురియ్యాయి. బావట్లగర్ల కోమలి అనేగ్రామంవుంది. అ పూర్వ మొత్తం -కొరవ 8 వ పేజీలో

మాటకచేరి

నెల్లూరు మాండలికాల సజీవమూర్తి 'తుపాను' రాఘవరెడ్డి

విభావతైనా మాండలికాలే సహజ సంపదనీ, అదే జీవన్మాసనీ పెద్దలంటుంటారు, మనం వింటుంటాము. కానీ, మన తెలుగుభాష బాగాగ్గమే అంది. భాష దారిద్ర్యమే అనండి- మన మాండలికాలు ఎదగవలసినంత ఎత్తును, పెరగవలసిన శవరిని అందుకోలేదన్నది అక్షరాలానికంటే ఒక్క కృష్ణజిల్లా ప్రాంతీయ భాషదే రాజ్యం; అదే అంధ్రతెలుగు భాషగా చెలామణివుతుంది. దీనికి అనేక దారికక కారణాలున్నమాట వాస్తవమే ననుకోండి. అనా ఎవరైనా నాబోలెవాడు మాండలికాలకు వట్టంగడితే, అదిభాషే కానట్లు చూస్తున్నారు!

అతే ఇప్పుడిప్పుడు కొందరు రచయితలు మాండలికాలకు గుర్తింపు తెస్తున్నారు. రావిశాస్త్రిగారి రచనల్లో విశాఖజిల్లాభాష, దాశరథి రంగాచార్య కదితరుల నవల్లో తెలంగాణ భాష సహజ సుందరంగా కన్పిస్తున్నాయి. ఇటీవల రావిశాస్త్రిగారి నవల్లోని మాండలికాలను విరి, అర్థవంత రుచిచ్చి 'రావిశాస్త్రి' అనేపేర అత్తలూరి నరసింహారావుగారి వుత్తరం ప్రచురించారు. ఇటువంటి కృషి ఇంకా ఇంకా జరగాల్సిఉంది.

నెల్లూరు మాండలికాల సాహిత్య సాగ సులు బాగా ఒంటుట్టించుకొన్న రచయితలు బాస్తిగా కనబడరు. బండి నాగరాజు,

డి. వి. రమణారెడ్డి, మరుపూరు కోదండ రామరెడ్డి, బంగారె-మీరు మన్నిస్తే ఈ బావికాలో 'గోపి'కూడా చేర్చాడు. నాగరాజు నెల్లూరు మాండలికాలమీద తుదితీర్పు ఇవ్వ గల్గినంతగా పరిశోధనచేసినవాడు; కొన్ని వేలవదాలను సేకరించి, కొన్నింటిని ప్రచురించాడుకూడా. మరుపూరు ఆం. ప్ర. సాహిత్య అకాడమీ తరపున కొన్నివృత్తి వదాలను సేకరించాడు; నెల్లూరి సామె

"గోపి"

తలను సంకలనపరచాడు. రమణారెడ్డి, బంగారెలకు మాండలికాలే వాదాలన్న నియమం ఏదీలేకపోయినా, సకృత్తుగా నైనా సహజంగా వాడుతుంటారు

పోతే, ఈ బావికాలో చేర్చని ప్రసిద్ధులు ముగ్గురున్నారు. వారు-స్వర్గీయ నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు, శివారెడ్డి, వులు గుండ రామకృష్ణయ్య. వీరుముగ్గురు ఒక కోవకు చెందినవారు. రామానాయుడుగారి రైలి జీవన నెల్లూరు వశం. నెల్లూరు మాండలికాల అందపందారేకాదు, తత్వం అస్తికృతమూ ఎరిగినవాడాయన. నిజానికి నెల్లూరిభాషకు ఆయన మకుటంలేని మారాజు. శివారెడ్డి మాండలికాలవట్టం చేమిలేదుకానీ, కనవద్యల్లో ఎంతవరకు -కొరవ 10 వ పేజీలో

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయము పశువుల పరిశోధనాశేంద్రం

చింతలదేవి (పోస్టు) నెల్లూరు జిల్లా.

వేలము ప్రకటన

నెల్లూరుజిల్లా, చింతలదేవి పశువుల పారమునకు చెందిన 8 ఎకరముల (ఎర్రనెల) F. V. C. పొగాకుకోట బహిరంగముగా పౌరము అవరణము నందు తే 7-12-1977 ది పాయంత్రం 3 గంటలకు వేలము జరుగును.

—వేలము వరకులు—

- 1) ఈ వేలములో పొల్లొనడలదినవారు వేలమునకు ముందుగా రూ. 1000 లు (అక్షామూలా వెయ్యిరూపాయలు) భరావత్తు చెల్లించవలెను;
- 2) వేలములో గెలుపొందినవారు పొడిన పాటలో 50 శాతం డబ్బును వేలము ముగియగానే చెల్లించవలెను. మిగత 50 శాతము డబ్బును 2 వాయిదాలలో ఒక నెలలోవల చెల్లించవలెను.
- 3) వేలము తేదీని పొడిగించుటకాని, మార్పుటకాని సీనియర్ సైంటిస్టు గాకీ సర్వాధికారములు గలవు.
- 4) వేలములో గెలుపొందినవారి భరావత్తు మొత్తమును వేలము ముగియగానే వాదను చేయవలెను.
- 5) వేలములో గెలుపొందినవారు 50 శాతం డబ్బును వేలము ముగిసిన వెంటనే చెల్లి చదివో వారు 1 ట్రివ భరావత్తు వైము ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయము స్వాధీనము చేయవలెను.

(Sd.) Dr. M. RAMA RAO.
Senior Scientist,
LIVE STOCK RES. STATION
Chintaladevi - Nellore Dt.

WANTED QUALIFIED DIPLOMA HOLDERS IN CIVIL/ELECTRICAL ENGINEERING to Work in the Construction of Extra High Tension Transmission Lines any where in Andhra Pradesh. Those who have Experience in Handling Theodolite can also Apply within 15 Days.

POST BOX NO. 268
ZAMIN RYOT - NELLORE.

రాజమల్లు

అరేగ్యై చైత్య కౌటా మాత్తుడు శ్రీ గోదాద రాజమల్లు రాజీనామా యిచ్చాడు. అది స్వచ్ఛందంగా యిచ్చిన రాజీనామాకాదు, ముఖ్యమంత్రి ఆదేశంపై ఇచ్చింది. అంటే ఐదేళ్లకాదు కాని, దానితో సమానమైనదన్నమాట! రాజమల్లు రాజీనామా మామూలు పరిస్థితుల్లో జరిగిందికాదు. సమయము, సందర్భముకూడా అసాధారణమైనవే. ఉప్పెన వుపద్రవంలో ప్రభుత్వ వైరిని రాజమల్లు ఐహారంగా విమర్శించాడనేది ఐ యటకు కనపడుతున్న రాజీనామా కారణం. మంత్రివర్గ సభ్యుడుగా సమష్టి కార్యక్తవహించవలసిన వ్యక్తి, ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించడంతప్పే, ఆ కారణంగా ఆ మంత్రిని వైదొలగవలసిందిగా కోరేమాట్లాడుతుంది; దాన్ని ఎవరూ ఆడేపించలేదు. కాని రాజమల్లు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించడం, దానిపై ముఖ్యమంత్రి ఆయన్ను రాజీనామా యివ్వమనడం పైకి కనపడే

కాత్కాలిక కారణాలేకాని, అంతకంటే తోతైన అంతరంగికమైన రాజకీయ కారణాలు వుండి తీరాల్సి. కొంతకాలంగా మంత్రివర్గంలో ముఖ్యమంత్రి వ్యతిరేక వర్గమంటూ ఒకటి వ్యవహరిస్తుండడం, అందులో రాజమల్లు ఒకరు కావడం ఈ సందర్భంలో గమనార్హం. మంత్రివర్గంలో ఆ సంతృప్తి వర్గం ఏర్పాటుకు ముఖ్యమంత్రి వైఖరిలో వచ్చిన మార్పుకారణం. ఆయన బ్రహ్మ సందర్భాల్లో సర్దుబాటు, మంత్రివర్గంలో కొత్తవారిని చేర్చుకొని, పాతవారికాటలు పీకారేయడమే అసంతృప్తివర్గం అవతరణకు ప్రధాన హేతువు. ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ వున్నప్పుడూ ప్రజాస్వామ్య యుక్తంగా ఐదేళ్లదే అసంతృప్తివర్గ మంత్రుల ఆడేవణి ఆరోపణ నామకార్తమైనది; నిజమైన కారణం అదికాదు. ఆ అసంతృప్తితో ప్రారంభమైన విభేదాలు, దేశస్థాయిలో కాంగ్రెస్లో వచ్చిన విలగతో ఇందిరాగాంధీ-తద్యతిరేక

వర్గాలుగా స్థిరమైపోయాయి. ఇందిరా గాంధీ అనుయాయులుగా వుండిన ముఖ్యమంత్రి, అవకాశవాదంగా ఆమెకు దూరంకావడంతోను, ఆమె అంధృవర్గ ఐదేళ్లు అతరునిమిషంలో రద్దుచేసి అనుమానాలు కల్పించడంతోను, కొంతవరు మంత్రులకు ముఖ్యమంత్రి అంటే పూర్తిగా సరివడకుండాపోయింది. దాని ప్రభావమే రాజమల్లు ఢిల్లీకి పోయి ఇందిరాగాంధీని తుపాసుబాదిత ప్రాంతాల వర్గకునకు తిసుకొనిరావడం, ముఖ్యమంత్రి దాన్ని తీవ్రంగా వంగబొందడం, ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించాడనే సాక్షితో ఆయన్ను మంత్రివర్గం నుండి తొలగించడం జరిగింది. అంటే రాజమల్లుకు ముఖ్యమంత్రితో వక కారణం ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించిన ప్రకటనకాదు; తనకు సంబంధలేకుండా ఇందిరాగాంధీని తిసుకొచ్చి తిప్పాడనేది నన్నమాట!

ఈ గొడవ ఇంతటితో సమసిపోతుందా? లేక మంత్రివర్గంలోను, రాష్ట్ర కాంగ్రెస్లోను సంచలనానికి దారితీస్తుందా? కాంగ్రెస్ పాంప్రదాయం

ప్రకారం ఇది సమసిపోయే పిలుకేదు. అయితే ఈ సందేహం ఏరూపుకూర్చుందో ఎక్కడకు దూరమిస్తుంది? ఈ ప్రశ్నలకు ఇప్పుడప్పుడే సమాధానం చెప్పలేము. కాని ఈ పరిణామాన్ని ముఖ్యమంత్రి ఒక హెచ్చరికగా తీసుకొని, సర్దుబాటున, సామరస్యాలకి ప్రయత్నించడం మాత్రం అవసరం. ఎన్నికలకు పిదపంకావలసిన సమయం వచ్చింది. జనకాపార్టీ సచివ్ ఒకరైపు కాంగ్రెస్ ఆశక్తత అనైక్యత మరోరైపు సమన్వయకావుచ్చాయి. రాష్ట్రంలో కూడా కాంగ్రెస్ లెలమైన పీఠికలకు గురయ్యే సూచనలు కానవస్తున్నాయి. వెంగళరావు నాయకత్వం పూర్వవలె పటిష్ఠంగాలేదు. ఆయనకు స్వంతవర్గం లేదు; ప్రజలతో అంత సంబంధంలేని ధనికులు, కూస్తాములు, తదితర వున్నతవర్గాలవారు ఆయన ప్రాపుకు పొందినంతగా, సామాన్య కాంగ్రెస్ వాదులు పొందలేకపోయారు. అయిన హయాలో అధికార రాజ్యమైందని, అనధికార అనామకులై పోయారనే

అసంతృప్తి కాంగ్రెస్ వాదులలోనే తీవ్రంగావుంది. అయినది ఎవరెన్నికో రెల్లబాటయ్యే నాయకత్వమనే అతి ప్రాయశాచికావుది పీఠికలకితోడు ప్రశ్నకి ప్రశ్నయే కల్పించిన సమన్వయలో లెలమైన సులభమేమీ కాదు. ఈ విషయంలో వెంగళరావు సభ్యుడు అసంతృప్తి కాంగ్రెస్ వాదులలోనే తీవ్రంగావుంది. అయినది ఎవరెన్నికో రెల్లబాటయ్యే నాయకత్వమనే అతి ప్రాయశాచికావుది పీఠికలకితోడు ప్రశ్నకి ప్రశ్నయే కల్పించిన సమన్వయలో లెలమైన సులభమేమీ కాదు. ఈ విషయంలో వెంగళరావు సభ్యుడు

మొదటనే మొక్కపోయింది. లేవు ఎన్నికలలో రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్కు నాయకత్వం వహించదలస్తే వెంగళరావు పీఠికలలో వంగళరావు తీసుకోవాలి; తదనుగుణంగా తనవైఖరి సవరించుకోవాలి; కాంగ్రెస్ వాదులందరి అభిమానాన్ని విశ్వాసాన్ని సమీకరించుకొనుటకు ప్రయత్నించాలి. ఇంకా తొలగివున్న రాజకీయ అంశాలలో దన, గ్రహించు, వాస్తవ పరిస్థితులగుర్తింపు అయినలోపున్నట్లు అనుకోగలమా?

గ్రామ పంచాయతీ నిధులనుండి తుఫానుబాధితులకు విరాళాలివ్వాలి

కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలో తుఫాను వీరత్వంవల్ల కల్గిన నష్టాన్ని పూరించడం మానవ మాత్రులకు సాధ్యమయ్యేదిగా కనబడడంలేదు. ఇవా ఎందరో సామాన్యులు వదాన్యులు విరాళాలిచ్చి మానవభర్యాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు.

ఈ సందర్భంలో మా సర్పంచి శ్రీ పూర్ణ వెంకటరమణారెడ్డి చేస్తున్న ఒక సూచన ఆలోచించదగిందిగానూ, అవరణయోగ్యంగానూ ఉంది. మన రాష్ట్రంలోని అన్ని గ్రామపంచాయతీ నిధుల్లో కొంతకాతం ప్రభుత్వం వశపరచుకొని, దాన్నే ఆయాగ్రామాల విరాళంగా పరిగణించి, తుఫాను బాధిత ప్రాంతాలకు వినియోగపరచడం బాగుంటుందని ఆయన సూచన. దీనికి సాంకేతిక పరంగా ఇల్లుండులే వైనా ఉంటే, ప్రభుత్వం ఆదేశమివ్వవచ్చు.

మహమ్మదాపురం - పి. రమణారెడ్డి

శిస్తు తప్పిళ్ళు - పాస్ బుక్కులు

కొన్నిగ్రామాల్లో గ్రామోద్యోగుల నిర్లక్ష్యం వల్ల రైతులకు శిస్తువివరం తెలియజేసే డిమాండు నోటీసులు సరైనవర్గతిలో చేరడంలేదు. కానిల్లార్లు వగైరా అధికారులు శిస్తుబాకీలనుగూర్చి రైతులమీద వర్తికి తెచ్చినప్పుడు, గ్రామోద్యోగులు అప్పటికప్పుడు దిన్న స్థిరమీద పుమారుగా లెక్కచేసి యిస్తుంటారు. అధికమైన లెక్క ఎప్పుడూ యివ్వరు. అందువల్ల ప్రతి ఏడూ చాలాతేడాలోస్తున్నాయి. తొయింటు వట్టాదాడలు తమ

స్వాధీనంలోలేని భూములకుకూడా లెక్కపాసి శిస్తు కట్టాల్సి వస్తుంది.

ఈ లెక్కలు విద్యావంతులకే అర్థంకాక తిక్మకడదాల్సి వస్తుంది. ఇకపేదరైతులు నిరక్షరాస్యుల సంగతేమిటి? గ్రామోద్యోగులు ఏలెక్కయిస్తే దాన్నేనమ్మాలి. వాళ్ళయినా విమర్శగా చెప్పారా అంటే, అదీలేదు; పైగా కనుకకొంటాడు!

వరి మొదలగు పైరైతుల ఎంత శిస్తు; వాణిజ్యవంటల కెంత; శివాయి వగైరా మొట్టమొత్తంకెంత; అవలరైతుకు ఉన్న భూమి అధికమైనలెక్కలు-ఇవన్నీ వివరంగాతెలియజేసే 'పాస్బుక్కులు' ప్రవేశపెట్టి, ప్రతిరైతుకు, ఉదితంగా కాలపోతే, కొద్దిపాటిపెరిగితేనూ, యివ్వడం మంచిది. అందువల్ల రైతుకుహాయి, గ్రామోద్యోగి శ్రమ కగ్గుతుంది.

—కె. వి. నాగేశ్వరరావు నార్దరాజుపాళెం

పాఠ్య గ్రంథాలు - అవకతవకలు

6, 7 తరగతుల పాఠ్యగ్రంథాలలోని అవకతవకలు (సవంబం 11) కొన్నింటిని మాత్రమే శ్రీ అత్యుభయ కామేశ్వరరావు ఎత్తిచూపారు. అటువంటిది చాలా వున్నాయి.

6వ తరగతి తెలుగు వాచకంలో 'తిరువణి' అనే పాఠంలో 'సాలెకులకు యగు అలిసెలు మంగమ్మ' అనివుంది. నాకుతెలిసినంతలో, వద్యావతిని సాలెకులారికిదేసిన స్త్రీగా ఎరూ పెర్కొనలేదు. సంస్కృత గ్రంథాలలో, పువ్వాడ వేంకటాచార్య వేంకటాచలమహాత్మ్యం గ్రంథంలో కాని, సిద్ధాంత శివశంకర శాస్త్రిగారి 'శ్రీ వేంకటేశమహాత్మ్యం'లో కాని, అమాట లేదు. తెలుగుగ్రంథాలలో, తరిగొండ వెంకటాచారి శ్రీ వేంకటాచలమహాత్మ్యంలో "...యత్రిగోత సంతాతయగు వద్యావతి..." (6వ అ. ప్ర. 170) అని

స్పష్టంగా ఉంది. పి.ఎస్. శర్మగారి 'శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి', శిష్టకృష్ణమూర్తిగారి 'శ్రీ వేంకటాచల మహాత్మ్యము', తిరుమలమఠివతి చేపకానంవారి 'శ్రీ వేంకటేశ్వరలిలలు' - ఈ పుస్తకాలలో అకాశరాజు భూమిని దున్నుతుండగా ఒకపెత్తె దొరికిందని, అందులో వద్యావతి వుండిందని ఉంది.

మేము - మీరు

మరి ప్రభుత్వంవారికి మూతం వద్యావతి ఎట్లా 'సాలెకులం' అయిందో అర్థంకాదు.

మద్రాసు-పాటూరు చంద్రశేఖరశర్మ

★ ★ ★

7 తరగతి పాఠ్యాలో అమాత్రం వర్ణన ఉండడం సమంజసంకాదు? ఆ వర్ణనలే కష్టమైతే, పిల్లగాయలు మూగు మూగు పెద్దకరగతుల్లో పెద్దపెద్ద గ్రంథాలు వదచాల్సివుంటుండే, అప్పుడెట్లా? దిన్న వయస్సులో కాకపోతే మరెప్పుడు నేర్చుకొనేది?

'అమె వదనము రివ్వలేకప్పుడనము వలె రికాజిల్లుదునే యుదను' - ఇదా వన్నెందేళ్ళ పిల్లవాడికి అర్థంకానిది! అర్థంకాకపోతే, చెప్పడానికి అయ్యదాడు ఉన్నాగదా? దిన్నవయస్సులో బాగా కష్టపడి చదివేట్లు చేసిన, పెద్దయిన తర్వాత ప్రయోజనకరమౌతాడు. పాఠ్య గ్రంథాలే కష్టమంటే ఎట్లా? కష్టమైన పాఠాలను ఉపాధ్యాయులు సులువుగా బోధించి, పిల్లల మానసిక వికాసాన్ని తోడ్పడాలి.

శివారెడ్డిగూడ! మీరు వక్కా కాంగ్రెసు వాదులేనని తెలుస్తూ ఉందిగానీ, ఆ 'కాంగ్రెసుకావ్య' వదిలి పెట్టారా? ఇందిరమ్మ మనకు ఇంచేగా? హలోస్! అమాట ఎట్లారావగల్గారంటేమిటి? అమె అరిచిందిన మోరళ్యక్కాణి వ త్రికల్లో చదవలేదా? అమెచేసిన అన్యాయాలకు బలైన సోపరీమణులు అక్కలు ఎట్లామోసి స్తుత్యాయో మీకు వివరించలేదా? కావాలి - ఎస్. నాగేశ్వరరావు

★

లక్షలాది తుఫాను బాధితులకు సహాయంచేయవలసిందిగా, ఎవరికి తోచిన విరాళంవారు యివ్వవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వల్లెటూళ్ళలోవున్న ప్రజలు విరాళాలు పంపాలనుకుంటే మనియార్డరు ద్వారానే పంపాల్సివస్తుంది. ఈ సహాయం ఇకోధికంగా జరగాలంటే, తుఫాను శరణార్థుల నిధికి వంటే మనియార్డరుకు కమిషనరేటుకూడ చెయ్యడం సబబు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈమాత్రందేసే, వల్లెలనుండి విరాళాలు పంపేవారికి సులువుగా వుంటుంది.

కాళ్యాపాడు-ఎ. సుబ్బరాఘవశర్మ

★

కోడా ఎవరంటేవాళ్ళు చూడీలు ఎత్తుకొని ఒళ్ళకు, అంగళ్ళకు వస్తున్నారు. ఎవర్ని నమ్మాలి? ఎవర్ని నమ్మకూడదు? పెద్దదిట్టుగావుంది. చూడీలకు ప్రభుత్వం తరఫున ఆశరైతేవకావుంటే బాగుంటుంది. కలెక్టర్, మరే గణపిదాపీసరో? చేవ్రాలు చేసిన చూడీలను, విరాళాలను పోగు చేసేవారికి యిస్తే మంచిది.

—ఒకరు

"ఇంకేమి మిగిలింది ఎత్రి మా బతుకులకు? కన్నీరు కడుచెంది, కడుపు చెరుచెంది."

తర్రలను విద్దలను నా అనేవారిసందరిని ఉప్పెనకు భాగవోసుకొని వికాకులై కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తున్న డివిసెమ దిట్టలేని శ్రీ జనం.

జనతాపార్టీ ఆర్థిక విధానపత్రం

-ఒక పరిశీలన

స్వాతంత్ర్యమువచ్చి 30వం. అయింది. రాజీయంగా మనము ఏ "...జిమ్"లో వున్నామా అన్నది అంతుపట్టడంలేదు. ఆర్థికరంగపరిస్థితులు అంతే! గాంధీగారి "పోవరిజం" విధానాన్ని కాంగ్రెస్ నాయకులు మాటలతో బాగా వాడుకున్నారు.

శ్రీ డి. గోపాల కృష్ణమూర్తి
ఎం. కాం.

ఒట్టు సంపాదించారు, తుదకు వదలి కృష్ణులుకూడా అయినారు. ఇప్పుడు జనతా వారు మరల గాంధీగార్ని, ఆర్థికవిధాన మనే కొవ్వొత్తి దింపారు. దీనిని ఏవిధ ముగా కడతీయస్తారో వేదిచూడవలసిందే! శ్రీమద్గోపాల్ మంత్రి శ్రీ వరదా సింగ్, పార్లమెంటులో తరఫున శ్రీ శ్రీ ఎన్. ఎన్. మిశ్రా, పార్టీ కార్యవర్గం తరఫున శ్రీ మధులిమాయేల సమర్పించిన మూడు ప్రధానమైన ప్రశ్నలును సున రించి జనతాపార్టీ తన మొట్టమొదటి ఆర్థిక విధానపత్రాన్ని ప్రకటించింది. దీనిలో ప్రధానంగా కనబడే అంశము వ్యవసాయానికి జనతాపార్టీ యిచ్చిన అగ్రాగృహస్థానం. అంతే అక్షరాలా గాంధీగారు నిర్వచించిన

"...India dwells in villages. Their uplift will be the uplift of India..." అనే వాచానికి ప్రాతినిధ్యం పోషిస్తున్నాడు. దేశాన్ని అది చూస్తూ మూడు దశాబ్దాలు పాలించిన కాంగ్రెస్ పార్టీ వ్యవసాయరంగానికి తగిన ప్రాతినిధ్యం యివ్వలేకన్నది జనతాపార్టీ అరోపం. దేశజనాభాలో నూటికి 70వందికి వ్యవసాయం జీవనాధారం. జాతీయ ఆదాయంలో దాదాపు 50 శాతం వ్యవసాయం నుండే లభిస్తుంది. అందువలన జనతాపార్టీ వ్యవసాయానికి, ప్రభుత్వ రంగం పెట్టుబడిలో 40 శాతం శ్రేణియొందినట్లు ఆర్థిక విధానపత్రం పేర్కొంటున్నది. అంతకు ముందు అయిదు వందవర్షప్రజాశిక్షలలోను వ్యవసాయానికి ఇందులో సగము కూడ శ్రేణియొందలేదు. నాల్గవ ప్రజా శిక్షలో 17 శాతం శ్రేణియొంది, 14.82 శాతం మాత్రమే అర్హులైనారు. ఐదవ ప్రజాశిక్షలో శ్రేణియొందినది 12 శాతం మాత్రమే! ఇందువలన ఇప్పుడు వ్యవసాయానికి వందకి 40 వంతుగా శ్రేణి యింపు అవగడము ముదావహమే! ఇది అచారధాన్యముల ఉత్పత్తికేగాక పరిశ్రమలకు కావలసిన తక్కిన ముడిపదార్థాల కోరవ 11 వ పేజీలో

మద్రాసు నీళ్ళ ఒప్పందం అమలుజరిగితే జిల్లా మెట్టతాలూకాలు శాశ్వతంగా మెట్టప్రాంతాలుగా వుండిపోవలసిందే!

ఎమర్జెన్సీ దీక్షాకాలంలో జరిగిన కృష్ణా నదీతీరాల్ నంప్రదించులు, మొన్న అక్టోబరు మాసాంతంలో ఒడంబడికగా రూపొందాయి. అం. ప్ర. ప్రభుత్వం తరఫున మధ్యతరగతి నీటివనరులమంత్రి శ్రీ వాసిరెడ్డి కృష్ణమూర్తివాయుడు చే ప్రాలు దేశానుకూడా. నవంబరు నెలఖరులో అ ఒప్పందానికి మంత్రిమండలి ఆమోద ముద్ర వేసి, అధికారయుతంగా ప్రక ఠిస్తారు.

అంతరకు వెలవడిన పరిస్థితులకు అనుగుణ్యంగానైనా, 18 తేదీ ముఖ్య మంత్రి ప్రతిపక్షాలకు చెప్పిన విషయాల వల్లనైతేనీమి, ఒడంబడిక స్వరూపం పుష్ట మయింది. ఈ విషయమై నేను కృష్ణమూర్తి నాయుడుతో చర్చించినప్పుడు, ఢిల్లీ ఒప్పం దంప్రకారం సోమశిల దక్షిణకాల్యురింద నీటిపారుదల లేనిమాట నిజమే అయినా, తమిళనాడు, అం. ప్ర. ప్రభుత్వాలు ఈ విషయమై ఒక ప్రత్యేక ఒప్పందం చేసుకో వచ్చునని తెలియజేశారు. నవంబరు రెండవ వారంలో ఢిల్లీలో శ్రీమద్రభుత్వ నీటిపారు దలకావాదికారులను కలుసుకొన్నప్పుడు, వారుచెప్పిన విషయాలు మరింత అనుమా నాలను కేకెత్తించాయి.

ఎన్నో విధంగా ఎంతో ఆశతో ఆదు రాతో ఎదురుచూస్తున్న సోమశిల ఈనాటి

తైరా కడలివస్తున్నందుకు నెల్లూరుజిల్లా ప్రజలు ఎంతగానో ఉప్పొంగిపోయారు; తమ కల వలించిందని అనందపడ్డారు. ముఖ్యంగా, మరే నీటి అధారంలేని అక్క కూరు, రామూరు, గూడూరు, మెంకటగిరి, నూర్కూపేట మెట్టతాలూకాలవారు ఇది వరప్రసాదమేనని సంబరపడ్డారు. కానీ

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య

తైరా ప్రాజెక్టుకు ప్రారంభమయ్యేసరికి, అది శీతలం నేడున్న డెల్టాను స్థిరీకరించే ప్రాజెక్టుమాత్రమేనని యిట వడింది. సోమశిలనుండి పెన్నానది పొడవునా, స్వయంగా నదినుండి కాలవలలోది నీరు తెచ్చుకునే కొన్ని గ్రామాలుకు మినహా, మెట్టతాలూకాలకు దీనివయోజనం భూస్యం అని శీలిపోయింది. సోమశిలనుండి, నది డెల్టామధ్యవున్న నిరుపేద ప్రాంతాలకు ఈ ప్రాజెక్టునీరు లభ్యంకాదు. ఇది వరకు అన్యాయమని ఉత్తరకాల్యురు సంబంధించిన ప్రజలు అండోళనదెయ్యడం, అకాల్యురు రెవల్ వున్నంతవరకు అక్క కూరు తాలూకా మొత్తానికి పొడిగిందమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిఘాను చెయ్యడం జరిగింది; అది ఢిల్లీలో అవలంబ్యంకావుంది.

ఈరోగా కృష్ణాతీరాల్ ఒప్పందం అమలుకరడింది. దానిప్రకారం, మద్రాసు నగరానికి 15 టి. ఎం. సి నీటిని సోమ శిల కల్యాణయరునుండి దక్షిణకాల్యురూ యిస్తారు. మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ తలా 5 టి. ఎం. సి. నీరు యిస్తాయి. అది కృష్ణానది జలం. అనీటిని శ్రీత్రైలంనుండి ఒక కాల్యురూ సోమశిల కల్యాణయరులోకి దింపుతారు. దిక్రమేమి టంశ్రీత్రైలంనుండి సోమశిలదాకా, ఈ కాల్యురిందవచ్చే కర్నూలు, కడపజిల్లా మెట్టప్రాంతాల అరిగేషకూకూడా నీరు వాడకూడదు! ఇక సోమశిలనుండి మద్రాసు దాకా తమిళనాడు అచ్చులో దక్షిణకాల్యుర ప్రవ్వతారు. అది శీతలం మద్రాసు కాల్య గానే వుంటుందికానీ, మనజిల్లాలో ఒక్క ఎకరానికికూడా చెయ్యకునీళ్ళు అయినా వాడకూడదు! ఈ ఒడంబడికను అమలు అవదానికి శ్రీమద్రాష్ట్రసభ అమరాయి పీఠకూడా ఒప్పకొన్నారు.

కాబట్టి మజిల్లాగోని రామూరు, వెంకట గిరి, గూడూరు, నూర్కూపేట తాలూ కాలు, దిస్తూరజిల్లాలోని కాలవ వస్త్రీ అ సోమశిల దక్షిణకాల్యుర వరిదిలో వున్నా, శాశ్వతంగా మెట్టతాలూకాలుగానే

—కొరవ 11 వ పేజీలో

వెలుగుతో పరుగుపందెం

పెట్టుబడి నాణెం ఎగరవేస్తే—

టోమ్మా- టోడసా అనే సందేహంలేదు. టోమ్మో పడుతుంది. నీ చిన్నపరిశ్రమకూడా లాభిస్తుంది?

పట్టణాల్లో మరదక్కాలు, పొగగొట్టాలు విజృంభిస్తున్నాయి. పల్లెపట్టుల్లో పెరటి డెట్టుల్యాటి అభివృద్ధిమలు ఫలిస్తున్నాయి. బొప్పా అన్నట్టు పారిశ్రామిక భాగ్యో దయానికి గామాల్లో అటపట్టులు, రెండు దశాబ్దాల మన చరిత్ర పారిశ్రామిక విప్లవాన్ని చవిచూపింది. రాష్ట్రవ్యాప్తగా చిన్నతరహా పరిశ్రమలకు చే యా త లభిస్తూంది, 1977 మార్చి మాసాంతానికి 21 జిల్లాలలోనూ రూ. 23. 28 కోట్లు పెచ్చించి రమారమి 3520 యూనిట్లకు ప్రభుత్వం అనుమతించింది.

స్వయం ఉపాధి పథకాలలో దిగిజలయ సాధనలో దేశంలోకల్లా మన తెలుగుగడ్డ ముందువరసనవుంది. ఈ పథకాల బాగోగులు ప్రభుత్వ శాఖలన్ని పర్యవేక్షిస్తుం టాయి రూ 420.70 లక్షలు వ్యయంతో ఈపిట 1858 యూనిట్లు వెలిశాయట.

1956 లో రాష్ట్రావతరణ నాటికి రూ 48 కోట్ల పెట్టుబడితో 45 మధ్యతరహా, చిన్నతరహా పరిశ్రమలుండేవి.

మరిప్పుడో! 248 భారీవి, సన్నకాడువి వున్నాయి, ఏటికి రూ 225 కోట్లు వ్యయం.

రాష్ట్ర ఆర్థిక జీవనంలో నవోదయం. ఈ నవోదయపు వెలుగులలో మన ప్రజలు పరుగుపందెంలో పాల్గొంటున్నాడు.

చైతన్య- సమాచార పౌరసంబంధశాఖ, అం. ప్ర. ప్రభుత్వం హైదరాబాదు, 22/77-78/2.

నలభైఏళ్ల నాటి నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ

దాదాపు నలభయ్యేళ్లనాటి నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ బడ్జెటు, అమూల్యపు వివ రాలు, ఉద్యోగుల శీతభక్త్యాలపై నిర్ణ యాలు వగైరాలను స్థూలంగా సమీక్షిస్తూ 1988 మార్చి 4 తేదీ 'జమీకారెటు' ఇష్టానాసింది—

"రూ 7000 లు లోటు - సూతన వస్తులు- పాలనా విధానము బయట వడుట-

"ఇంజనీరుగారి శీతము రూ150 నుండి రూ 200 లకు పెంచు చేయబడెను. వీరి మోటారులవెన్ను రూ 50 నుండి రూ 40 లకు తగ్గించబడెను. అఫీసుమేనేజరుగారి రూ 10 ప్రమోషన్ యివ్వబడెను. సూతన కట్టడ ములకు పెంకటిళ్ళకు అంకణము 18 8 అణాలును, మిద్దెలకు అంకణమునకు 4 అణాలును, కట్టకముల రిపేరునకు ప్రై వాటిలో అర్హులైనవారిని లైసెన్సుఫీజాలు విడిచిపెట్టెను. బాళిస్తలముల విలవమీద 1008 రూ 1-2-0 వంతున వస్తు విడిచిపె టెను. కంటిన్జెన్సీలో రూ 4000 లు తగ్గించబడెను. పారిశుద్ధ రిపేరునకు రూ 3600 లు కౌన్సలరేయబడెను. రెండవ బాక్స్ సూపరంటెండెంటును వో సంచ శ్ర్మకాలము ప్రెంపొరగా నియమించిరి మునిసిపాలిటీ మునిసిల్స్ కాల్యలలోని యిండ్లలోనుండి పోవు దిన్న కాల్యలకు 1 అడుగునకు 2 అణాలవస్తు విడిచిపెట్టెను.

"పై విషయాలను పరిశీలించిన మునిసి పాలిటీ పాలన యేయేసూత్రములు వద్ద తులుబట్టి వడచుచున్నదో గోచరించుట లేదు. గతసంవత్సరము ఇంజనీరుగారి శీతమును రూ. 280 లనుండి రూ. 150 లకు తగ్గించి, మునిసిపాలిటీ యంకకు హెచ్చుగ యిచ్చుటకు శక్తికరణయు,

యింజనీరుగారు చేయువనులకు యెక్కువ శీతమునకు అర్హులకారణము కారణము చెప్పిన కవుల్లవారే యీ సంవత్సరము రూ. 50 లు హెచ్చుచేయుటకు భారణ మేమి? గత ఎలక్షనులో చేర్చాకారి ప్రతి వక్షలకు సహాయముచేసిననకి శ్రోధ ముతో శీతము రూ. 80 లు తగ్గించుటయు మరల వీరికి అనుకూలై వీరి అదర్శి మానములను సంపాదించుకనే హెచ్చు చేయుటయూ వీరి పాలనావిధానము? శీత

'జమీకారెటు' తొలిసంపుటలలో

ములు హెచ్చించుటతో సిద్ధుడికంతకును హెచ్చుచేయుట సమంజసముగ నుండును గాని మేనేజరు వో క్కరి కి ప్రత్యేకముగ చేయుట ధర్మముకాదు. ఎక్కడ వరిచీ లన అనిపించుకొనదు.

"ఒకవంక సూతన కట్టడ ములకు లైసెన్సుఫీజాలను విడిచుచు బాళిస్తల ములమీద గత సంవత్సరము 80 వంతుపు గణములకు 3 అణాలు పెంచిన వస్తును బాళిస్తలముల విలవమీద 1008 రూ 1-2-0 లకు హెచ్చుచేయుచు, వీరిష్టము వచ్చిన వారికి వీరు కోరవలె శీతము హెచ్చిచ డమునకు డబ్బు యెవరిది?

"అప్పుచేయునది ప్రజల ధనమని వీరికి ముగించుకులేదా? ఇందులకేనా ప్రజలు వీరిని తమ ప్రతినిధులుగ ఎన్నుకొనెనది? ఇటుల చేయుట ప్రజా పామును చుర్చి కయోగము వరకు ఉయా, లేక నడ్డి నియోగ వరకు ఉయా?"

కృష్ణా గుంటూరుజిల్లాలకు పోయిన మనకూలీలెందరు? వారి సత్తిగతులేమిటి?

కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాలనుండి నెల్లూరు జిల్లాకు వలసపోయిన వలస వలసలో రావడం తెలుసుకొని, ఇక్కడనుండి ఈ గుంటూరు జిల్లాకు పోవారనేది తెలియదు. ఈ వలసవాలు, మనసునుకునేది లేనందు వల్ల, ఆ రాకపోకలు మామూలుగా జరిగి పోతున్నాయి. కాని ఈ సంవత్సరం ఆ రెండు జిల్లాలు అలవరచుకొని గుర్రే, వేలాదిమంది ప్రజలు మృత్యురాతం దంకో, నెల్లూరుజిల్లానుండి పోయిన వ్యవసాయ కూలీలకి విస్తరించిన అంబడి, అంబడిన పోయినవారి బంధువులనుండి బయటదేదంకో, ఇక్కడనుండి కూడా ప్రసంవత్సరం వేలాదికూలీలు పోతున్నారని, ఈ సంవత్సరమూ పోయివున్నారని తెలిసినప్పటికీ కలెక్టరు అధ్వర్యంలో అందుకంటే మీ విషయంలో దర్యాప్తు అలవ్వగా ప్రారంభించవలసి వచ్చింది.

ఈ సంవత్సరం నెల్లూరుజిల్లా నుండి కృష్ణ గుంటూరు జిల్లాకు ఎంతమంది వ్యవసాయకూలీలు పోయారు? అమృత్యు కప్పించుకొని ఎంతమంది అంబడిచేరారు? అంతెంతమంది రావాలి? వాళ్ళు బ్రతికి వున్నారా? వాళ్ళగతి ఏమిటి?

కలెక్టరుగారు ప్రత్యేకమాత్రము నియమించి, ప్రతికాలానాలో మీనిగురించి వివరాలు సేకరిస్తున్నారు. ఈ వలస ముగిసిందికాదు, వివరాలు సేకరించడమూ

తేలిక కాదు. కాని అధ్వర్యంలోగారు ఆ సమస్యకు అత్యంత ప్రాధాన్యమిచ్చి ప్రత్యేక క్రమంలో పనిచేస్తున్నారు. వరికం ఎంతవరకు సమగ్రంగా పంతుందో చెప్పలేము.

ఇప్పటివరకు వారు సేకరించినవారిని బట్టి నెల్లూరుకాలానాలో 58 గ్రూపు ఉత్తరాది వరికలకు పోయినట్లు, అందులో

జిల్లావార్తలు

నలుగురు కప్ప కట్టిన అందరూ తిరిగి వచ్చినట్లు తెలిసింది. ఆ నలుగురూ ఉప్పెనకు అహతయ్యారో, లేక ఆ గండార్ని తప్పించుకొని ఎక్కడైనా బ్రతికి వున్నారో తెలియదు. ఈ సమాచారం సమగ్రంగా వున్నట్లు అనిపించడం లేదు. అధికార కట్టకువచ్చిన 58 గ్రూపు రాహుడు, కేమారు, కొమరిక, పల్లెపాడు గ్రామాలకు సంబంధించిన వారకు. పోట్ల వూడి నుండి 30 మంది పోయివున్నారని, వారు అంతా తిరిగి రాలేదని ధృవపడని వార్త. అట్లానే పెనుబిరినుండికూడా పోయి వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. పిల్లకొక; నెల్లూరు ఉత్తరాది కాలానీనగర్ కు చెందినవారు అర్జును, కోటవల్లిగూడూరుకు చెందిన 12 మంది, గూడూరు కాలానా ఒడిలి

గ్రామస్తులు ఇద్దరు-ఈ మూడువూళ్ళకు చెందిన 20 మంది యానాదులు కలసి ఒకటిగా పోయినట్లు చెప్తున్నారు. కోట వల్లిగూడూరు, ఒడిలివార్తలనంగతి తెలియదుకాని, కాలానీనగర్ అయింది 30 తేదినాటికి తిరిగిరావడం; వారికాడ ఏమింది కూడా తెలియలేదు. ఈ అడ్డులో వావిళ్ళ రమణమ్మ, రమణయ్య అనే ఇక్కడ ముగ్గురు వున్నట్లు వారి బంధువుల మాట చెప్పారు.

కోవూరుకాలానా నుండి మొత్తం 1200 మంది పోయినట్లు, అందులో 816 మంది తిరిగి వచ్చినట్లు అది కార్ల దర్యాప్తులో తెలిసింది. మిగిలిన 384 మందిలో 171 మంది కృష్ణజిల్లాకు, 48 మంది బాపట్ల రేపల్లె పోయారు ప్రాంతాలకు, తక్కిన వారు ఒంగోలు ప్రాంతాలకు పోయినట్లు తెలిసింది. అంతే కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లా లకు పోయిన 214 మందిది అనుమానమే నన్నమాట. వారినుండి జాబులో సైన్, లేక వారిబంధువులు పోయి తెలుసుకొనివస్తేనే తప్ప, వారబ్రతికివున్నారని అనుకోలేము. మీలో 4 గుర్ర మాత్రం చనిపోయినట్లు ధృవపడినది.

కావలికాలానా నుండి 12 మంది పోయినట్లు, కాము కేమంగా వున్నామని వారి నుండి జాబుబయ్యినట్లు తెలిసిందట.

విస్తైనా ఎందరు పోయింది, ఎందరు తిరిగివచ్చింది, తక్కినవారిగతి ఏమైంది సమగ్రమైన వర్తమానంలేదు. ఏ గ్రామానికీ ఆ గ్రామం వారు తమవూసుండి పోయినవారి భోగట్లా కలెక్టరుకు అంద జేయగలిగితే, త్వరగా మీవిషయం తెలుసుకునే మీయంతుంది. అందులోకూడా ఒక ఇబ్బందివుంది. వెయ్యిరూపాయలకు కక్కు ర్తివడి, అందలా చెప్పేవారుకూడా వుంటారు. పోనివారిని పోయినట్లు, బ్రతికితిరిగి వచ్చినవారిని దర్శనంబట్టి, ధృవపరచుకొనే అవకాశం ఎక్కడుంటుంది? మొన్న కలెక్టరువద్దకు ఒక స్త్రీ వచ్చిందట; తన భర్తను వుప్పెనకు ధాంకోసుకున్నానంటూ ఒక ఆర్టి ఇచ్చిందట. అందులో సంతకం గాని, వేలిముద్రకానిలేదు; అమెనుచూస్తే భర్తనుపోగొట్టుకున్న ముగిలగా కనపడలేదట. అనుమానంకలిగి, అర్థిలు వేలిముద్ర వేసుకొని తీసుకరమ్మన్నారట. అమరిషి మళ్ళీ అంతులేదట! వివత్సరము యాల్లో ఇటువంటి మోసగాళ్ళు బయలుదేరకాదు! దివిసిమలోని శవాలకు అంత్య క్రియలుజేసే దిక్కులేకుండా వుంటే, ఆ శవాల వంటిమీదవున్న నగ్రా సత్రా వ్యాకొద్దుకునే దొంగలముతాలు ఎక్కువైనవట! మీళ్ళాన్ని ఈ రకంగా తమ స్వార్థానికి వుపయోగపెట్టుకునే దుర్మార్గులుంటారు! అందువల్ల గ్రామాధికారులు, ఇతరపక్షాలు నిజాయితీగా ఇటువంటి యధార్థ సమాచారాన్ని అది కార్లకు అందివ్వగలిగితే, నెల్లూరుజిల్లాకు ఎంత అనన్యమైంది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

విస్తైనా పొట్టజేతవట్టుకొని ఇంటియల పొది ఆ జిల్లాలకుపోయిన అధాగ్యకూలీలు వందలమంది మృత్యువాతబడివుంటారు.

-కొరవ 12వ పేజీలో

కొళాయి స్త్రీల పురుగులు ఈదులాడున్నాయి!

మొన్నక పెద్దాయన అదరాబాదరా మాకార్యాలయానికివచ్చి, ఒక మీససూతెచ్చి కేబిల్ మీద ఉంచాడు. అతే అందులో ఉంది నీరు! 'ఏమి నీరు? ఏమా కథ?' అని మేము అడగకముందే, 'మాకారా, మాకారా! ఈ నీళ్ళు, కొళాయి నీళ్ళు డి, ఇది కొళాయినీళ్ళు. మన మనక వహించిన నెల్లూరు మునిసిపాలిటీవారు లక్షలకు లక్షలు ఖర్చుచేసి-కాదుకాదు శగ లేసి-మన ఆరోగ్యాలను వరిరక్షించడానికి రక్షక మందిరిస్తేనేరకుకొళాయిలో సర వరా చేస్తున్నారే-ఆ నీరు డి అది. కాగు న్నాయో! చూడండి, కొళాగున్నా యేమో! కాగరగా ఒక్కా ఒక్కా దగ్గ రుంతుకొని చూడండిసార్, కనబడుంది. కనబడిందా? అలాగ్గా బుల్గాగా భరత నాట్యంచేస్తూ, ఇలకన్యమూదిరి చోయలు వగలు చూపిస్తూఉండే - అదుగో, అ కిటకం. అదేనండి, పురగు; నశివంగా కడలియాడున్నపుగు. ఈ రక్షక మంది నీటిని ఖర్చుకొని మనంకాగితే, ఏమాకుందో మీకుతెలుసు, నాకుతెలుసు, కానీ మన మునిసిపాలిటీ ఆరోగ్యశాల స్వాములకు తెలియదు. ఏంచేస్తా? మన ఖర్చు. ఆ

పురగు మన పొట్టలోపోతే, అనుభవపుట మూదిరి మీ గుల్లుంది. వ:దలకువందలు సంతానోత్పత్తి జరుగుతుంది. అది 'మీగులో' జేర్తాయి, రక్తంలో ఈదకాయి. దాంతో మనకు బేదులవుతాయి, వాంతులు కావచ్చు. బ్రహ్మరావచ్చు. ఆ క్షయం చేరి తైనా దారిదియ్యవచ్చు. కడకు

సింహపురి సమస్యలు

దాంకొనే మనం దర్శించా దావవచ్చు- ఇదండి కథ; మన కొళాయినిళ్ళ కథ. మన మునిసిపాలిటీ లైకమాలినకథ.'- అని, ఆ సీసా చూడేలిట్మీదనే పెట్టేసి, గలగలా చేశిపోయాడాయన. కొళాయి నీళ్ళకొ దాహం తీర్చుకునే నెల్లూరుమునిసి పాలిటీ పొరవవోశయ్యలారా! తన్నాకో బొగరే! పోయినేడు బాంబిన మనమీద దాడిచేసి పోవడాకూడా ఈ 'రక్షక మందిరి' కారణమన్నారు. ఈసారి ఈ పురగునీళ్ళు- కాదుకాదు, మురుగునీళ్ళు- తెలియదు. ఏంచేస్తా? మన ఖర్చు. ఆ

-కొరవ 12వ పేజీలో

స్మృత్యంజలి

డిసెంబరు 6 తేది

అమరజీవి

కి॥ శే॥ కూరపాటి రామచంద్రారెడ్డి

M. A. BL.

తిప్పరాజువారిపేడి - నెల్లూరు.

వారి

ద్వితీయ వార్షిక స్మరణదినం

" నీదొక అపూర్వ వ్యక్తిత్వం అనుగమాతీత ప్రవర్తనం మరపురాని మంగళమూర్తి కివే నా ప్రేమాంజలులు "

-డాక్టరు తె. రాజమ్మ.

మీ పంటలపై అధిక లాభాలు పొందండి...

అందుకే

ఏగ్రిమిన్

ఫిలేటెడ్ పైరు మొక్కల పోషకాహారం- మీ పంట దిగుబడులను 20% లేక అంతకుమించిగానీ పెంపొందించుకోండి

- ఏగ్రిమిన్ ఆకులపై వాడెందుకు అనువైన భారత దేశపు మొట్టమొదటి ఫిలేటెడ్ పైరు మొక్కల పోషకాహారం.
- ఏగ్రిమిన్ నీటిలో కరుగుతుంది. ఇతర ఏగ్రి-కెమికల్స్ కు అనుగుణ్యమైనది.
- ఏగ్రిమిన్ రసాయనిక ఎరువుల ఉపయోగాన్ని పెంపొందిస్తుంది.
- ఏగ్రిమిన్ పైరు నాణ్యతను, దిగుబడిని మెరుగుపరుస్తుంది.

ఇంకా వివరాలకు ప్రాసెండుకు: ఏగ్రిన్ ఏగ్రివెల్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ వి.వి. బాక్స్ నం. 9417, హైదరాబాద్ 400 098

విలుకానిపల్లె శ్రవ్యకాలలో విడుదలైన శివాలయాలు

విలుకానిపల్లె శ్రవ్యకాలలో విడుదలైన ఏళ్లనాటి రెండు శివాలయాలు!

నెల్లూరు జిల్లాలోని విలుకానిపల్లెలో శ్రీ విరదవలస కమలాకర్మ పీఠం మరమ్మత్తు చేస్తున్నది. మొత్తం 25 కేసి, రెండు శివాలయాలు విడుదలయ్యాయి. అవి ఏ నాటివో ఇదేమిటగా చెప్పడానికి తగిన ఆధారాలు లేవుగాని, ఇప్పటికీ దొరికిన పాత్రాల్నిబట్టి 12, 13 శతాబ్దాల చెందిన తెలుగుదోహతు కాలనాటివని చెప్పవచ్చు. అంతే ఏ విలుకాని పంచలపల్లెనాటివో నన్ను మాట!

విలుకానిపల్లె-గాంధీగిరిజన కాలనీపద్ధతి కమలాకర్మ ఇటీవలనే కొంతపీఠకొని, మరమ్మత్తు చేస్తున్నాడు. 25 కేసి బ్రాహ్మణుల దున్నిస్తున్నాడట బ్రాహ్మణ్యమును అటుకలుకలిగియు, తెగలేదు. అక్కడ ఇంకొకటి శ్రవ్యకాల బౌద్ధరాక్షసముల వద్దాయి. అట్లాగే మూడుమూడన్నర అడుగుల లోతుకు కవ్వారు- శివలింగం, చుట్టూ రాతికట్టడపు శివాలాలు కనుపగిలాయి. దానికి ప్రక్కనే దాదాపు 8 అడుగుల దూరంలో అట్లాంటిదే మరొక శివాలయంకూడా విడుదలయింది.

ఇక మనవిలాసిని తీర్చినం చెయ్యేటి లేకుండా దేవతగా ప్రవహించింది. అందులోనూ కార్తీకపూర్ణిమనాడు 'ఉద్భవించిన' శివాలయాలు; అసం సౌకాయలు, పూలుపండ్లు విడుదలలేకుండా సమర్పించు కొంటున్నాడు. ఇంకా పూజావివరాలు తయారుకాలేదు; అదొక్కటేకొరవ.

రెండుదేవతలూ దిన్నవే అయినా, మందిరకట్టలు ఒకదేవత-ఉత్తరంకట్టు వున్నది- 13 అడుగుల వెడల్పు, 18 అడుగుల పొడవుకట్టడం. పునాదిగోడ-దాన్నే అధిష్టానం అంటారు- 4 అడుగుల వెడల్పువుంది. దానిపైన రెండవవన 2 1/2 అ. గోడ, దానిమీద 2 అ. గోడతో గర్భ

గుడి నిర్మించబడివుంది. గర్భగుడి ప్రవేశ ద్వారం-అంత కాళంఅంటారు-ఉంది. ఆ దారిమూల ఒక మండపం ఉంది. మరి కొండెలోతుకు శ్రవ్యకాలాని తెలియను. గర్భగుడికి పునూరు 15 అడుగులదూరంలో నందిని నిలవదానికొక పీఠం ఉంది.

గర్భగుడికి లింగం ప్రాధాన్యతతో ఉన్న ఎరిమి ముఖాలు గల్గిన 'వల లింగం'. పూజాభాగం ఒక్క అడుగుంది. లింగం ఉత్తరదిశలో పూర్తిగా ఉడి వచ్చేసింది. దానిపై 3 అడుగులు, చుట్టుకొలక 12 అడుగులు ఉన్నాయి. అది ఏమిట అయిందీ అంతుకట్టడం లేదు కానీ, చూడాలేమో సమయపూతమాచరి ఉంది. ఇతే సమయమిదిమొకటే. మట్టి దారలున్నాయి.

అధిష్టానం బౌద్ధరాయితో వకద్వందీగా నిర్మించబడి వుంది. బౌద్ధరాయ అయినా ఎగుమదిగుమతగా లేను. చక్కగా సువర్ణంగా నులిపారాయి. ఇప్పుటికీ చెక్కు చెనలేవు! పురావీ, దానిపై వరస అ బౌద్ధరాయితో కట్టాడు. ఆ పైన గోడ పెద్దపెద్ద ఇటుకలతో కట్టి వున్నాడు. గోడంతే, అంతాగేను. ఒక అరడుగో ముగ్గులకుగో ఉంది. ఆ ఇటుకలు 9 అ. పొడవు, 9 అ. వెడల్పు, 8 అ. మందం కల్గి ఉన్నాయి.

గర్భగుడిలో పానువట్టు కనబడేదు గానీ, శివలింగంనుండి అలిపేకలం పోవ దానికి ఉత్తరం కట్టుక నాళం ఉంది.

విమైతా, ఆ శివలింగం అదేవతలోని దేనా అనే అనుమానం కలుగుతుంది. అహంకార పోవట్టిదేరి గుడిగా ఉండ వచ్చునేమోననిపించింది. మరి ఆ లింగం ఎట్లా వచ్చింది? మరికాస్తలోతుగా పరిశీ లించండి చెప్పలేము!

దక్షిణంవైపు అలయంలో శివలింగం

—అవి పెద్దదేవతలం. దానికంటే దిన్నవి. దానికీ కట్టా అట్టు వుంది. అంతో శివలింగం. మంది అంతాంటే వుంది. ఈ దేవతలం గర్భగుడి పొడవు, వెడల్పుతో మ్యు చేసి అడుగులు. గోడల వెడల్పు 2 అ. ఉత్తరంవైపువన్న దేవతలం మాదిర్చే గర్భగుడి, దానికంటే కొంచెం దిన్నదిగా-అటు యటు అర అడుగు కట్టుక వగా-అంతకంతం ఉన్నాయి. ముందు మండపం గుర్తులున్నాయి. దేవతలం-అవ తలిదానిమోస్తర్చే-మంది బౌద్ధరాయితో చక్కగా నిర్మించబడివుంది. ముఖాలు గిలుపులు ఎంతో చక్కగా చెక్కబడి వున్నాయి. శివలింగం మనం సాధారణంగా చూడే లింగాలమాదిర్చే, అరాతి తోనే నిర్మించబడివుంది. శివ పానువట్టు నాళం వర్తమాన్వి వక ద్వందీగా వున్నాయి.

—ఇది రెండుదేవాలయాలకథ. గోతే, అక్కడే రెండు శివలి శివాలయాలుకూడా దొరికాయి. అదేవతల అవరణలోనే వడి వుండినాయట. ఆ శివలికలాలను పరిశీలనగాచూస్తే, అగదానిమీద ఏనుగునాహనం కనబడుతుంది. అది ఇం ద్రుడు శరీరేరి దిగిపోవై వుండాలి. ఇంకొకదానిపైన గొర్రెమోహంవుంది; అది అగ్నిదేవతదే వుండాలి.

ఇది రెండూ శివాలయాలేనా, లేక ఒకటి శివలిదే, మరొకటి పోవట్టిదేనా అనేది తెలలేదు. ఆ స్థలానికి హెచ్చుతక్కువ అర వర్గాలగుట్ట ఒకచెట్టుకొండ ఒకదిగనాం, దానిముందు నందివుంది. దాని 'ఉచాలమ్మ' అంటారుట. అహంకార అ నంది ఈ దేవాలయాల్లోనిదిదావచ్చు. ఆ దిగనాం కూడా అక్కడిదేనేమో!

ఈ దేవాలయాలు ఎప్పుటివన్నది నిర్వచనంగా లేకపోవుంది. వి. ఆర్. కాలేకి దరిత్రాధ్యాపకుడు డాక్టర్ సి. వి. రావచంద్రరావు చూచి. అది 12, 13 శతాబ్దాల తెలుగు బోతుల కాలం నాటివని తెలిపివోడు. అందుకు ఆధారంగా ఆ గోడల కట్టడాన్ని పేర్కొన్నాడు. విమైతా పురావస్తు పీఠములు వచ్చే దిండి కగ్గదేల్పాలైన విషయం. అసలింక దానా ఈ శ్రవ్యకాలు వాళ్ళ కట్టోనే వద్దట్టుకేడు. ★

పుట్టిముంచారు (మొదటి పేజీ కొరవ)

రాజీనామాయల్లిన బతుగులో మొదటి ముగ్గురు, తుపా కా బాధిక ప్రాంతంలో సహాయకవర్కలు సరిగా లేనందుకు నిరసనగాను; తక్కిన ఇద్దరు రాజులుకు వత్తానుగాను రాజీనామాయల్లారు. ఇవ్వబోయే ఇద్దరు మంత్రులు, అభివృద్ధి సంహార్యులు రాజులకు కారణాన్ని చూపేరాలుగా వుంటారు. అంతే మొదటి ముగ్గురూ తమ కిష్కమనకు సహాయ కార్యకమాలను పొకుగానీసుకోగా, మిగిలివవాళ్ళు కాంగ్రెస్లోని వర్గపోరాటం కారణంగా రాజీనామాయల్లారన్నమాట అంతే మొదటికథయం దారి, వెనుకవాళ్ళ మార్గం భిన్నమైనవన్నమాట

రాజులకు రాజీనామా కవ్వించు కారణంగా ఇటువంటి వరిణామం సంభవమే నని పూహిస్తున్నదేకాని, ఆ వుదంతంతో సంబంధంలేకుండా వెకకురెడ్డి, రంగారెడ్డి, బొక్కరావు ముందు రాజీనామాఅవ్వడం; తర్వాత తక్కినవారు వారిననుసరించడమే ఆశ్చర్యం కల్గిస్తున్నది. ముగ్గురిద్దరం వారిలోవారికీ, హైదరాబాదు స్థాయికి పరి మితమైంది కావడం, తక్కినవారిని ఢిల్లీ అనుమతిమీద ఆధారపడి వుండడమే ఈ ముందువెనుకలకు కారణంగావుండవచ్చు. వెకకురెడ్డి, రంగారెడ్డి, బొక్కరావులు బుధవారంరాత్రి అనకాపాట్లో అధ్యక్షుడు చంద్రశేఖర్ ను కలసుకొని చర్చలు అచి

పాటిట; గురువారం రాజీనామాలు సమర్పించారు. దీని బట్టి ఆ చర్చలకు, ఈ రాజీనామాలుకు సంబంధం వున్నదనుకోవాలి. ఈ ముగ్గురూ అనకాపాట్లో చేర కారా? తమను అనకాపాట్లో చేర్చుకొంటామనే హామీని చంద్రశేఖర్ నుండి పొంది, రాజీనామా అట్లా? రాష్ట్రంలో ప్రెసి డెంటు మహింస ప్రవేశపెడతారనే విషయాన్ని చంద్రశేఖర్ నుండి భయపడకుండా కొని ముగ్గురం నుండి ప్రజలంగారా? చంద్ర శేఖర్ అహంకారంగానే వెరి యల్లారు. కాబట్టి రాష్ట్రపతిపాలనకు అని వార్య పరిస్థితులు కల్గిందే సద్యేకతో, అనకానాయకుల సలహాతోనే ఈవని రేకారా? కాబట్టి మరీ తక్కువ పూచాలో ఈ ప్రశ్నలన్నీ మెదలుతున్నాయి.

ఈ పూచాగానాలు నిరధారమని చెప్ప దానికి మీలేదు. విమతు, ఈ ముగ్గురు మంత్రులు అనకాపాట్లో చేరవలస్తున్నారనే వదంతులు చాలాలంగా వున్నాయి. రంగారెడ్డిగారు కాను అనకాపాట్లో చేర బోతున్నట్టు అటీవల కొందరితో చెప్పు కొంటున్నాడు. కానొక్కడినే కాకుండా, అసం వెకకురెడ్డి వర్తమానుకూడా చేరుకా రని రంగారెడ్డిగారు చెప్తున్నారన్నది వదం తెమికాదు; దిక్కునీయమైన కడుగుమే. కాని స్థానిక పరిస్థితులు వెకకురెడ్డి అనకా ప్రవేశానికి అనుకూలంకావు. బొక్క రావుది ఎవ్వరికీ ఆశ్చర్యంలేదు. అందు వల్ల ఈ ముగ్గురు మంత్రులూ అనకా పాట్లో చేరదానికే ముగ్గురికాకుండా రాజీ నామా యల్లారుని పూహించడం సాఫ్య మైనంతవరకు పొరపాటు కాబోవచ్చు. కాని మంత్రకా్యంకు రాజీనామా యల్లిన వారెవ్వరూ కాంగ్రెస్కు రాజీనామా యవ్వ లేదనే కడుయాన్ని ఈనందర్కాలో విన్ను లించలేము.

ఈ రాజీనామాలు ప్రవాహం ఇంతటితో అగుతుందా, ఇంకా కొనసాగుతుందా? అ సంగతిమోసాని, కాంగ్రెసులో కలెలు ప్రాచంభమైన తర్వాత ఒకదగ్గులించవు; అవి ఎంతదూరమైనా పోతాయి. అంత్రాలో మాత్రం కల్పిరూ, నిలవకపోయినా దూరం ఎక్కువమీకేదు. మూడునెల్లో ఎన్నికలు అంగవలించుచుంది. మధ్యలో కాననసభ రద్దయి, రాష్ట్రపతిపాలన కఠినపడితే, పిల్లిపోవ పిల్లిపోవ పిట్టదీర్చుట్టువుతుంది. లేకుంటే ఈ మూడునెలల కాంగ్రెసు రథంగానే వుంటుంది. కాంగ్రెసుమార్గం అంతవరకు బీబిపోవడా వుంటుందా? రేపు సోమవారంబకిగే కార్యనర్త సమా వేశానంతరంకాని దానికి అవాబదొకడు.

ఈ పరిణామాలన్నిటికీ వెంగళ రావుదే తప్ప. రాజులు విషయంలో పొరపాటు చేయకుంటే, కొంసం రాజనీతికట్ట ప్రదర్శించిస్తే, ఈ పరిణామాలకు ఇప్పుడే అవకాశం కలిగివుండేకాదు. అంతేకాదు, మున్న ఇందిరాగాంధీ చచ్చినపుడు ముఖం కప్పించడంకూడా పెద్దపొరపాటే!

విమైతా మంత్రులు సత్తేకు పుట్టి ముందాడు. ముఖమంత్రో ఎన్ని శత్రు లైనా వుండవచ్చు అయినా ఎంత దుర హంకారమైనా అయివుండవచ్చు. కాబట్టి అత్యంత కష్టపడమయ్యాలో ను రేపిచ్చుకు వదలిపోవడమనేది ద్రోహమే అవుతుంది. ★

(6 వ పేజీ కొరవ)

చెన్నువారు-శ్రీ ఎల్. వి. కృష్ణారెడ్డి నాయకత్వంలో, యూయేకా అధ్యక్షుడు పేక్ మాటాసావ్ దామగిరికొంటూ నిరా హూ దీక్ష చేశాడు; అతన్ని 27 కేసి అరెస్టు చేసి చాన్సిట్లో చేర్చారు. తర్వాత కె. సోమరాజు అనే మరొక కార్యకుడు దీక్షలుచేశాడు. పిరెడింగులు, అరెస్టులు గందరగోళంగా ఉన్నాయి. ★

'78 EXAMS!
Excellent Coaching
&
Individual Attention!
FOR
MATHS, ENGLISH
and
SCIENCES!
JOIN
SRI VANI
Tutorial College
(ESTD 1950)
Balagi Nagar
NELLORE-2
—Branch—
Pogathota - Nellore-1
D. V. RAU M.A. M.Sc.
PRINCIPAL

సేక్స్ గరల్
కావలెను
నెల్లూరు ఉన్నతంలో - టుంటి. టి. 80 గి. పెట్టికొమ్మ (కోపాచదాలు) అమ్ముటకు సేక్స్ గరల్ కావలెను. టి. 0 నెలకి రూ. 150 మాత్రమే.
—రవరముకు—
మైలవరపు సుగుణ
C/o. మైలవరపు సుగుణకృష్ణ, వి.వి 11/804-ఎ ప్రకాశం-పాటిపర్తి
సంతకమే - నెల్లూరు

అల్విన్ రెఫిజిరేటర్లు
తగ్గింపు ధరలతో
ప్రతి ఫ్రిజ్ తో
ఒక
ప్రెషర్ కుక్కర్
ఉచితం
|
బాటు
ఎలక్ట్రానిక్సు
కాపువిధి - నెల్లూరు
ఫోన్: 1212

PHONE 444
ఉత్తమరంగుల కుటుంబానికి
అన్ని సైజులు
రెడీమేడ్ దుస్తులకు
పులన్ స్వెట్టర్లకు
పులన్ ముళ్లర్లకు
పులన్ చేమీసుట్లకు
విచ్చేయండి

భరణి టెక్స్టైల్స్
(విజయ వ్యాంకి పక్కన మిద్దెపైన)
ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు
— గదులకే—
25 చూపాయల పొడవైన 8 మైలా
గల లామీ డిక్టెట్టు ఉచితం.

ఇది తప్ప లెన్న వలసిన సమయం కాదు!

వంశీ ది 300 ఇళ్లు, 1100 అవాట, అందులో 290 ఇళ్లు కులసోదాయకులు 89 మంది మరణించారు. వంశీ దిల యేమో చూడండి!

కులసోదాయకుల ప్రభుత్వ అనుబంధంగా పెద్దఎత్తున వాణిజ్యమయ్యాయి. కులసోదాయకుల ప్రాంతాల్లో విద్యుత్ సౌకర్యం అంతా ప్రాంతాల్లో వున్నదని చెప్పవచ్చు. వీరికి వాడ, గుంటూరు వంటి పట్టణాల్లోనే కొన్ని కొన్ని ముఖ్యమైన సంస్థలను కూడా విద్యుత్తు కలిగి ఉన్నాయి. వీరికి వాడలోని దినపత్రిక వ్యవస్థకే 32వేల రూపాయలు పెట్టానని పనిచేస్తున్నాయి. విద్యుత్తు కలిగి 20 కోట్లు వుంటుందని మంత్రి రాజ్ కారం చెప్తున్నారు. పెరిపోస్ట్ వ్యవస్థకూ సగం

శవాలమీద రాజకీయ స్వార్థాలు
(2వ పేజీ కొరవ)

కుడా అరిగినట్లు లేదు. 28వేల నాటి కొన్ని రైతు వడవడంలేదంటే, కమ్యూనిస్టులు ఎంత మోరంగా కులసమయ్యాయో తెలుస్తుంది. కులసోదాయకుల ప్రాంతాల్లో కూడా అస్సలు రాకపోకలు మాత్రం యధావిధిగా సాగుతున్నట్లున్నాయి.

ఒక్క గుంటూరు జిల్లాలోనే మూడు వందల కోట్లు నష్టమర్చినవాడూ మంత్రి రేణ్రిలు మామయ్య అందనా లేనట్లున్నాయి. అన్ని జిల్లాల్లో అన్ని నష్టాలు కలిపితే వెయ్యి కోట్లకు మించి ఉంటుంది. అనన్తపూర్ణ కూడా పాటులు పెనలో లెక్కకట్టేముగదా! ఏమైనా వదిలిపోతే తర్వాత కూడా, కులసమీపిక ప్రాంతాల్లో వ్యవస్థ అంధకారంగా, అయోమయంగా, అగమ్యగోచరంగా, గందరగోళంగానే వుంది.

మొమ్మలు పట్టెళ్లు నెలకొనడానికి, ప్యాలెస్ మామూలు జీవితాలను ప్రారంభించడానికి ఎంతకాలం పడుతుందో ఏమో! మొత్తానికి దివిసేమ వ్యవస్థ ఎత్తినట్లే!

★ ★ ★

ఏదోసామెత చెప్తారు, అట్లావున్నాయి మన రాజకీయనాయకుల మనప్రకారాలు, పోకడలు. ఉచ్చైన ప్రళయంలో పూచిరి పోగొట్టుకుని, ఎల్లైళ్ళు లేక శవాల పూర్ణాకుంటే; ఆ పోగొట్టిరి రాజకీయ ప్యాలెస్ నాలకు దివియోగించుకో చూస్తున్నారు మన నాయకులు. ఈ నాడు దివి సీమలో బాధితుల సహాయ కార్యక్రమాలలో నిమగ్నమైనవారికంటే; ఇంకా స్పష్టంగా చెప్పాలంటే ఆ సీమ అనాథా కంటే, పరామర్శకు వచ్చిన అయిదవారి సంఖ్య ఎక్కువగా వున్నట్లుంది. అది కార్యక్రమ బాధితులకు సహాయపడడంకంటే, నాయకుల పోకడలు చూడడానికి ప్రాద్దు సరిపోతున్నట్లుంది. వచ్చినవాడు పూర్తి యాదిపోతే పరచాలేదు, నాలుగురళ్ళు వెళ్లినవేసిపోతున్నారు. మన నాయకులు, ఏ పోస్టికైనా తమరాజకీయ స్వప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నాయి. అలాంటి వాటిని పోషించే వారికి వాడుక పాట చెప్పడం లేదంటే, ముడుదబట్టమనుకో వలసిందే!

అనకాపల్లి నాయకుల ప్రకటనలు, అపోవలలు చూస్తుంటే, వెంగళరావు ప్రభుత్వాన్ని అప్రతిష్టపాలు గావించడానికి, కాంగ్రెసును అనవ్యతిరేకం చేయడానికి ఈ ప్రకటనలన్నీ అవకాశంగా తీసుకుంటున్నారా అనే అపోహ కలుగుతున్నది. అంక రెండుమూడు నెలల్లో అనుగమన్న ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వీటి ప్రధారం ప్రారంభించారా అనిపిస్తున్నది. పార్లమెంటు లో వ్యవసాయమంత్రి కాను ప్రకాశ్ సింగ్ మొదలు కొని, అనకాపల్లి అధ్యక్షుడు చంద్రశేఖర్ వరకు అందరినీ ఒకటేమాట, ఒకటేపాటి కృష్ణాజిల్లాకొద్దిన ప్రతి అనకాపాలకుడు వెంగళరావు నెత్తిన ఒకరాయ చేయకుండా పోవడంలేదు! ఈరకే రాళ్ళు వేయడం కాదు, హెచ్చరికలు కూడా చేసిపోతున్నారు. ఈ హెచ్చరికలవెనుక రాజకీయ యదృష్ట్యా లున్నాయో మోసానో అనుమానం కూడా కలుగుతున్నది!

17వేల కులసోదాయకుల హెచ్చరికలు అనుగు కుర్చు తీరకపోతే ప్రజలను మరల ఒక ప్రాంతాలకు చేరవేయలేదంటే, కులసోదాయకుల వెంటనే తగినంతగా సహాయక కార్యక్రమ తీసుకోలేదంటే, శవాలను తొలగించలేదంటే, సైనిక సహాయాన్ని కొరలేదంటే, వెంగళరావు ప్రభుత్వంపూర్తిగా విఫలమై పోయిందంటే, అది ప్రజల విశ్వాసాన్ని కోల్పోయిందంటే, ఈ విధంగా ప్రతి ఒక్కరు దివ్యుడు వినుకుతున్నారు. అఖిలకు బాధితులకు వంతుకున్న విద్యుత్ నాసిరకమని కూడా ఒకరివిమర్శ. ఇక వెంగళరావును వ్యక్తిగతంగా దుయ్యబట్టడంకూడా అనుగు తున్నది. ఇక్కడ అంత ప్రళయం సంభవిస్తే, అనయములో ఆయన ఢిల్లీలో కూర్చోవుండేవాడట. సహాయక కార్యక్రమం వెంగళరావు కాంగ్రెసు వ్యవహారంగా పరిగణిస్తున్నాడట, అందరి సహకారం తీసుకోలేదట. శేంధ్రం చూస్తూ పూరుకోదట. ఎన్ని శాపనారాలు పెట్టాల్సిన అన్ని పెడుతున్నారు. అందరికంటే రాష్ట్రపతి సహాయంలేదంటేనే అయిందంటే, తనరాష్ట్రం అంక నిరకారానికి గురైనదే అనే అవేదన అందోళన అయినలో పూర్తిగా కనుమిదాయి. ఆయన బాధితులకు సహాయం ఎంత ఎక్కువగా ఎట్లా అందించడమో అనే విషయాన్ని గూర్చే అలోచించాడుకాని, ఈ అవకృతయ్యాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీద గంపలు వేయటం వ్యవహరించలేదు!

కులసోదాయకుల ఒక విధంగా లేదు; అది తీరాన్ని ఎక్కడ కాకుండా, ఏ ప్రదేశాన్ని దెబ్బతీస్తుందో అని ఖచ్చితంగా చెప్పలేదు. నాగవల్లి మొదలు నెల్లూరు వరకు హెచ్చరికలు మారకునేవచ్చాయి. దివర్న నెల్లూరే గురికాలోతుందేమోనని పించింది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వం ఏ తీరుగా వున్నా రక్షిత ప్రదేశాలకు చేరుతుంది? ఎన్నివందల మైళ్ళ దూరం, ఎన్నిలక్షలమందిని తొలగిస్తుంది? దీనికి ఎంత సాధనసంపత్తి, ఎంతవ్యవధికాలానికి? రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సరే, శేంధ్ర ప్రభుత్వమైనా, అఖిలకు అగతీవకారంగారి సైనిక దళాలన్నీ కలిపి అయినా ఆ పని చేయగలరా? అంటే గాదు; కులసోదాయకులు, మీ ఇళ్ళు వాటిళ్ళు వదలిపెట్టకమ్మంటే వచ్చేరావువరకు? అట్లా వచ్చేవాళ్ళయితే, తమధన మాన ప్రాణాలకు ప్రమాదం వాటిల్లటోమందని భయం కల్గి వుంటే, రేడియో చేసి సయారై హెచ్చరికలతో తమరై తాము మరల ప్రాంతాలకు తరలి పోయివుండరా? దివిప్రాంతంలో పర్యటించిన విశేషాలకు ప్రజలు చెప్పారు- రేడియో, ప్రభుత్వము హెచ్చరికలు చేశా

రని, కులసోదాయకుల మామూలేగనా అని కాము వలించలేదని చెప్పారు. అటువంటి ప్రజలను తరలించగలవారెవరు?

ముఖ్యమంత్రి 20 వేలన్నీ ఢిల్లీ నుండి వెళుగా విజయవాడలో వారి వుండవలసింది. వరి స్థితి రీతనను అకలింపులేమోనని వుండవలసింది. ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని సమీక్షించి నేరుగా సహాయ కార్యక్రమాల్లో దివి, కాను పర్యవేక్షిస్తూ కూర్చోవలసింది. మంత్రి లను, వివిధ శాఖాధిపతులను అక్కడ శేంధ్రీకరించి, వివిధ జిల్లాలనుండి సమర్థులైన అధికారులను రప్పించి, రహదారులను విరాటాంకం చేయడం మొదలు, శవాలను తొలగించడం వరకు, బాధితులకు అన్ని సౌకర్యాలను కల్పించడం వరకు వెంటనే అన్ని కార్యక్రమాలకు వ్యవస్థాపించి వుండవలసింది. అధికార శ్రేణి కాదు, ప్రజానాయకుల సహకారాన్ని కూడా కోరుకుంటున్నది. శేంధ్ర ప్రభుత్వానికి పరిస్థితులు తెలిపి వుండవలసింది. ఈ విషయాల్లో ఆయన వెంటనే తగిన కార్యక్రమ తీసుకోలేకపోయాడంటే, యుద్ధ ప్రాతిపదికమీద ఈ విషయాలను ఎదుర్కోలేకపోయాడంటే; చేతకాకకాదు, సమర్థక లేకకాదు, సాధన సంపత్తి లేకకాదు, దొరవతెగిన లేకకాదు; ఆ ప్రళయం కల్పించిన విధ్వంసం అంత భీకరమైనదని అయిన గ్రహించలేకపోయివుండాలి, జిల్లా అధికారుల పరిస్థితి రీతనను ప్రభుత్వదృష్టి తీసుకోవడంలో విఫలమైవుండాలి, లేదా అనూహికమైన ఈ మారణహోమం కల్పించిన దిగ్విమోహ ముఖ్యమంత్రి దిక్కుతోచనివాడై వుండాలి. ఈ మూడునాలుగు రోజుల్లోనే సహాయక కార్యక్రమ అపోగోపార తీవ్రమవుదలసింది, శవాల సంస్కరణ వస్తే

పెండ్లిండ్లు

పున్నేపల్లి పెండ్లిండ్లు

వెంకటగిరి తాలూకా పున్నేపల్లివాసి; అంటే దేశభక్తుడు, అమితకౌశల్యమ నాయకుడు, కవలంటే వ్యక్తి కీర్తిశేషుడు గుణభూషి వెంకటసుబ్బానాయకు గారి కుమారుడు, ప్రేమాభిమానాలుగల మిత్రుడు శ్రీ గాంధీ తన కుమార్తె రాజేశ్వరిని, పూలతోట శ్రీ వల్లభి వీరాస్వామి నాయకు కుమారుడు సుబ్రహ్మణ్యం వి. ఎన్.సి. తోనూ; తన కుమారుడు సుబ్రహ్మణ్యంకు, పొన్నేరితాలూకా కమ్మవారి పాతెం - శ్రీ గట్టమనేని నాగభూషణం నాయకుకుమార్తె వసుమతితోను 17 వేల మద్రాసులో వివాహం జరిపారు.

హైదరాబాదు పెండ్లి

వధూవరులిరువురూ నెల్లూరువారే, కాని వివాహమాత్రం హైదరాబాదులో జరిగింది. వధువు: చెల్లాయపాతెం ఇనాంరైతు నాయకుడు శ్రీ గిద్దలూరు శంకరయ్య మనుమరాలు, 'జమీన్దార్లు' మేనేజింగ్ ఎడిటరు శ్రీ కుసుమి పార్థసారథి దాహ్రి; హైదరాబాదు పారిశ్రామిక రంగంలో స్థిరపడిన ముక్కునూటి యువకుడు శ్రీ మల్లికార్జునరావు కుమార్తె ఇను-వరుడు: విద్యార్థినియ గుణసంపన్నులైన సంతానంకలిగిన అదృష్టవీరి, వానిలికరణం శ్రీ వాసిలి వెంకటరమణయ్య కుమారుడు, వ్యవసాయంలో ఎం. ఎస్.సి. పట్టాపొంది, పరిశోధనచేస్తున్న శ్రీధర్-వీరి వివాహం 20 వేల హైదరాబాదులోని 'హిరాహర్'లో జరిగింది. స్నేహ

కాంగ్రెసు ముఖ్యురవీరిని పొంది, సైనిక సహాయం కూడా అవసరం లేకుండా అమితకౌశల్య రావడం ఈ విషయాన్ని చాటుతుంది.

ముఖ్యమంత్రి ఆశ్రయదేవత అనుకుంటా. ఆయన్ని నిందిస్తున్నారని విమర్శించాడు? కులసోదాయకుల దృక్పథం నవ్వుకు లోకవల్లో 40, రాజ్యవల్లో 30 మంది సభ్యులమాత్రం వున్నారు; ఈ విషయం సంబంధించి ప్రభుత్వవరంగా వివరించింది ప్రధానికాదు, హోం మంత్రి కాదు, కనీసం క్యాబినెట్ హోదా కల మంత్రికూడా కాదు; ఒక స్థితి మంత్రి! కులసోదాయకుల ప్రాంతాన్ని యాడడానికి, ఆ అభివృద్ధి ప్రజలను పరామర్శించడానికి రాష్ట్రపతి వరుణగ్రామద్యాయకాని, ప్రధాని ఈనాటికైనా రాగలిగాడా? ఈ ప్రళయం సంభవించినపుడు హోం మంత్రి హైదరాబాదులోనే వున్నాడు; ఆయన కనీసం తొంగిమాడగలిగాడా? కులసోదాయకుల రీతనను శేంధ్రం ఎప్పటికీ గుర్తించగలిగింది? దీన్ని బాధిపత్రం అవుతున్నాడు. శేంధ్రం తనంతకంటానుగా భారవతీసుకొని విడుదలించింది?

ఇది వివాదపడవేసిన సమయం కాదు; తప్పనిసైతం వలసిన సమయం కాదు; పరస్పరం అపోవలలకు దిగవలసిన సమయం కాదు; రాజకీయ భేదాలతో స్వార్థాలతో శవాలమీద చెరలాటా లాడుకోవలసిన సమయం కాదు. అన్ని భేదాలను విస్మరించి అందరూ, పార్టీపర్యవహారంగా, బాధితుల కన్నీరు తుడవవలసిన సమయం, సహాయానికి వారికల్లు సౌకర్యాలకు, వ్యవసాయానికి నిర్బంధ మృదయంతో అవకాశాలను పొటువడవలసిన పరిత్ర సమయం; కనీసమానవత్వార్థం! ★

పెండ్లిండ్లు

పాత్రుడు, విశాల హృదయుడు అయిన అమ్మాయి పెనవండ్లి శ్రీ శివసందర రామయ్య దంపతులకు అవకాశంకు సావరంగా స్వాగతమిచ్చారు. నోరుమంది రైతే పూరు మందిదవుకు దంటారు. సుందరరామయ్య సోదరుల సహృదయ తతు అనంతభాగంగా వచ్చిన అవకాశాలే నిదర్శనమవుతుంది.

సవేరా పెండ్లి

మద్రాసులో జరిగిన నెల్లూరు వారి పెండ్లి ఇది. 'సవేరా' మేనేజింగ్ పార్సనర్, స్నేహపాత్రుడు శ్రీ అల్లారెడ్డి వెంకట కృష్ణారెడ్డి తనయుడు వయోవరకు; శేంధ్ర ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగా రిటైరైన శ్రీ ఎ. అర్. రెడ్డి తనయు సాథాగృహిణి లక్ష్మి 19 వేల మద్రాసు రాజేశ్వరి కళ్యాణ మండపంలో వివాహం జరిగింది.

ఎ.వి.కె. రెడ్డి, ఎ. అర్. రెడ్డిగారు పాత వియ్యంకులే!

అనూరాధ. జయరాంరెడ్డి

నెల్లూరు తాలూకా కోడూరు సరపంచ శ్రీ కావల్ రెడ్డి వెంకటరమణారెడ్డి కుమార్తె అనూరాధకు; మార్క్సిస్టు కమ్యూనిస్టు నాయకుడు శ్రీ జక్కా వెంకటరెడ్డి కుమారుడు జయరాంరెడ్డి వి. ఎ. కి 17 వేల నెల్లూరు ఉప్పాచోలులో శాస్త్రోక్తంగా పరిణయం జరిగింది. శాస్త్రోక్తంగా అని ఎందుకు ప్రత్యేకంగా అంటున్నామంటే; వెంకటరెడ్డిగారి ఇంకొక కుమారుడికి ఇదివరకు పెండ్లి జరిగితే, అది కమ్యూనిస్టువద్దటో జరిగింది. ఇది అట్లా

కాకుండా, సాంప్రదాయంగా జరిగింది ఆ అమ్మాయి శంధిని అనుసరించేవాడంటే ఈ అమ్మాయి తాత మాట ప్రకారం పోయే వాడు. అందుకల్లా ఈ శేరా!

దేగావారి పెండ్లి

పొలివెట్టు, ప్రభాసేనల పూను శేరి అల్లారెడ్డి; మాజీ ఎం.ఎల్.సి., రాధా మాధవం అరాధకుడు శ్రీ దేగా రామ గోపాలరెడ్డి అన్న, డాక్టర్ రెణ్రి దాడ గోపాలరెడ్డి వియ్యంకుడు, సహృదయుడు శ్రీ దేగా సుందరరామరెడ్డి మిత్రుడు శ్రీనివాసురెడ్డి; వరకవిపూడి, శ్రీ. జి. రెణ్రి రామకృష్ణారెడ్డి మిత్ర మారణి 20 వేల శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయంలో పాణి గ్రహణం జరిగింది.

యల్లాయపాతెం జరిగింది

శ్రీ వండిపాటి శంకరరెడ్డి అన్నకుమారుడు; న్యాయవాది, లలితకళలవల్ల అభిరుచి, ప్రవేశము కలిగిన సంస్కారికరి, సామ్యుడైన మిత్రుడు శ్రీ వెంకటరెడ్డి కుమార్తె లైలకవి; యల్లాయపాతెం వాసి అయిన శ్రీ విశ్వేశ్వర కృష్ణారెడ్డి కుమారుడు సూర్యనారాయణరెడ్డి ఎం. ఎస్.సి. కి 26 వేల అన్నదానసమాజంలో వివాహం జరిగింది.

శివ పార్వతులు

మైకాగనుల వక్రవర్తి (ఒకటి మిందిన గనులగల యజమానిని వక్రవర్తి అనవచ్చుగదా!), సామ్యుడు శ్రీ మాగుంట కోడండరామరెడ్డి కుమారుడు; అంటే స్వల్పమైన వంగల్లు కోడండ రామరెడ్డి దాహ్రి కుమారు శివకు; వక్రవర్తి శ్రీ శి. శంకరరెడ్డి కుమార్తె పార్వతి 17 వేల శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయంలో కళ్యాణం జరిగింది.

పూర్ణ పెండ్లి

శేవలం, ప్రభుత్వ పూర్ణా క్యాంటీనా వల్లకాక; తన స్నేహసాన్ని సద్వర్తనలతో అభిమానకోటిని సంపాదించుకున్న సమకాలిని శ్రీ కూరపాటి కృష్ణారెడ్డి తనయు విజయలక్ష్మి వి. ఎ. కు; యల్లాయ పాతెం శ్రీ లక్ష్మీకూరు కమణారెడ్డి తనయుడు మోహనారెడ్డి ఎం. ఎ. కు 27 వేల వి. ఎ. కళ్యాణ సదనంలో వివాహం ఎంతో కళగా జరిగింది. అమ్మాయి అమ్మాయిలు చదువుకున్నవారనిచూడూ- మోకాళ్ళ మధ్య తడూర్చుకుండా, సిగ్గులు అధిసయించకుండా, దొంగ మామలు చూడకుండా, స్నేహంగా స్నేహితులతో కలుపుచెప్పుకుంటూ, కలకంపవ్యవహారాల పెండ్లి చేసుకున్నారు. పెద్దంటే అట్లావుండాలని పించింది! ★

పంచాంగం

గ్రహత్రయ సందారం

77 డిగ్రీలు 8, 9, 10, 11 వేలలో వ్యక్తికరణ, రవి చంద్ర శుక్ర గ్రహ త్రయ సందారం, అగ్నితత్వం జరిగింది.

జ్యేష్ఠ శ్రావణ

డిగ్రీలు 2 వేలరాత్రి 7-16 గంటలు మొదలు 15 వేల రాత్రి 12-22 గంటలు వరకు జ్యేష్ఠ శ్రావణ యుండును.

డిగ్రీలు తిథులు

3 శని	నవమి	ఉ. 9-10 గం.వ.
4 బుధ	అష్టమి	ఉ. 9-20 "
5 శని	నవమి	ఉ. 9-16 "
6 మంగళ	దశమి	ఉ. 8-19 "
7 బుధ	ఏకాదశి	ఉ. 7-15 "
8 గురు	త్రయోదశి	రా. 3-58 "
9 శుక్ర	చతుర్దశి	రా. 1-17 "

— నిమ్మగడ్డ వెంకటేశ్వరరావు. ★

మాటకచేరి

(వివేచనాంశం)

ఇవ్వడానికే అంతవరకే తీసుకొని, ఒక్కోసారి అత్యంత సహనమునకు గురైన ప్రజల మోసంతో మేళవించి వాడే నేర్పు దాని యివ్వగా అదేవచ్చింది అయినట్లు.

అక పులు గుండ్ల రామకృష్ణయ్య - అయినదాక ప్రత్యేకత. ప్రజల పేర్కొన్న రచయితలు కవులు నెల్లూరు మాండలి కాన్ని వాడేవరకే ఈయన కైరికా చాలా వారావుంది. నెల్లూరు మాండలికాల్లోని మోసం-రామనాయకుగారి తర్వాత రామకృష్ణయ్యగారు వట్టికొన్నంతగా మరెవరికీ చేతికొరలేదేమో! అయిన 'కుప్తాను' నాటిక, అందులో రామవర్మ పాత్ర నెల్లూరు మాండలికానికి సజీవరూప కల్పన. నెల్లూరు భాషలో ఒక పాత్రకు శీలంపోసి, అంధ్రవాడుక రంగంమీద దిశించిగా చేసిన మనత రామకృష్ణయ్య గారిది.

'కుప్తాను' నాటికకు ముప్పయ్యేళ్లు

నిండాయి. తొలిసారి, 1948లో విజయ వాడలో జరిగిన ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తులో 'కుప్తాను' ప్రదర్శించబడింది. అప్పుడు రచనకు అవసరమేగాక, రామవర్మ పాత్రను శ్రీ గాడేపల్లి రామయ్యకు, రమపాత్రధారిణి శ్రీ మతి చంద్రబాలకు ఉత్తమనటనకు అవసరమేగాక వచ్చాయి. అంతముందే అనాటికను అదే నటనకు టాకాపోట్లో ప్రదర్శించడం, 'అమితాభ' వ్యవసాయంబుకోవడం జరిగాయి. అనాటినుండి 'కుప్తాను' ఎన్నివందలసార్లు ప్రదర్శించబడినా తక్కువేదు. ముఖ్యంగా మనజిల్లాలో 'కుప్తాను' ప్రదర్శించిన రంగస్థలములు, మాడని నాటకాభిమాని లేదంటే అతిశయోక్తికాదేమో!

నిజానికి నాటకంగా 'కుప్తాను' అత్యుత్తమమైంది నిర్దుష్టమైంది వినిపిస్తుంది. అందులో చాలాలోపాలు కనబడ్డాయి. అనా ఆంధ్ర నాటకరంగం మీద గీరికం

తర్వాత, మధురవాణి తర్వాత, కన్యాశుల్కంలోని అన్ని పాత్రల ఒక్క సావన్య రామ మనసా- తర్వాత, రామకృష్ణగారి 'తిరక్కా'లో సోమనాథతర్వాత, అనారంభోపాటు ఉపరి మాడకల్గిన పాత్రను- రామవర్మ- సృష్టించిన నాటి కగా దానికొక విశిష్టతను ఉంచి, రామవర్మని కాగా ఎరిగినవారు నెల్లూరు జిల్లాలోని పెద్దరెడ్డిలో అయ్యప్ప వెంకటాచార్యుల పెద్ద రెడ్డిగారి మాటలను అనుసరించి రామవర్మ ఎప్పుడో ఒక్కవంతు ప్రగతిని గెలిచి ఒక దిననవ్య వినిపి మాయమైపోతుంటాడు. 'షేక్స్పియర్ నాటకం హెన్రీ ఐదో పాల్ స్టాఫ్ ను గూర్చి విమర్శలుంటుంటాయి. పాల్ స్టాఫ్ ను 'షేక్స్పియర్ సృష్టించాడు; తర్వాత పాల్ స్టాఫ్ 'షేక్స్పియర్ ప్రాసించాడు అంటారు. రామవర్మకూడా అంతే!

రామవర్మకి అంతటి శీలంలేకుండా, అతనికే మన్నించి గా-ప్రజాంధ్రమై మనిషిగా - నిలబెట్టింది నెల్లూరు మాండలికం. రామవర్మకి నోటమీద వచ్చిందంతా నెల్లూరు మాండలికమే. తెక్కమంటే ఒక సామెత, కాస్త మోసాపి మనస్సు కడు పువ్వునిల్వంది, మళ్ళీ ఏమీ తెలియని 'వల్లెటూరి గమూరు' మాదిరి వుండి పోతాడు. అ గాంధీర్యం, ఆ హండా, అ దర్బావచ్చడూ అయిస్తూ వీడిపోవు. ఎంత మోసం ఒలికిందీనా సరిసగా కనబడదు; అందులో ఎంతో ఔన్నత్యం చూపుతాడు. 'పెళ్ళిచేసుకుంటా'లో భూపాలి వియ్యన్న మనరామవర్మకి నయాం వెళ్ళివీడిన మేనల్లుడని చెప్పవచ్చు! ప్రాంతేతమే తప్ప, ఇద్దరినీ అవ్వకుండా సరిపోయే మొక్కట్లు అంతెందుకన్నా ఉపాధారకం? మీరే వదలి వండి 'కుప్తాను' నాటకం చదివేదాని కన్నా, ఎవరైనా సమర్థుడైన నటుడు - గాడేపల్లి రామయ్య వంటివాడు-వెయ్యగా చూడండి. రామయ్య పెద్దవాడైపోయాడు. అంతవరకే రామవర్మ పాత్రను అధ్యయనం చేసి, ప్రదర్శించాలి.

మచ్చుకు రామవర్మ మాటలు కొన్నింటిని, వాటి మాండలిక శోధన వరి కిందండి-

రిజ్జావాడికో తగవులాడూ: 'ఎంకో-రిజ్జావాళ్ళేగదో, ఇంకెవరో? ఇంట్లో ఎక్కిం దాకా అలివాలేది, ఎక్కింది మొదలుకొని ఒకే గిరుడు; పేగుల్లోకి. అలాయీసురి వేడిమని ఒకే గిరుడు. తిరా ది గి న పాట నిడికోలు. ఈ శ్లోకో గుర్రాబ్బండోళ్ళతో ఒకే పేద. ఏందబ్బయ్యోనివనడమో?... యాడ చూపాయలు కోళ్ళు కొక్కారాలులు ఏకకతినడంలా, పో...వయలదాకా కూకున్నా నీవనుకొన్నదాకంకే అదనం అనాగూడా యియ్యనుపో... ఇంట్లోన దాకా అట్లా-దిగినపాట యిట్లా, దరువు? అరే మొనగోడివే...సామీలేదు గీమీలేదు ఎల్లు. ఎందుకు వని వంచెరువు...' ఇట్లా సాగుతుంది రామవర్మ మాండలికవాగ్ధాటి. గుమాస్తా తదగయ్య 'ఇచ్చే సై పో దా వేడ్లట్టు' అని 'సి పా క మ్' చేస్తాడు. అందుకు రామవర్మ వ్యాఖ్య: 'అప్పుటికి నీవు అరే తెంపయినోడివి, నేను పనిని మానివోట్లనిగావాల నీవనడం!'

తర్వాత, కాటోయేయ్యంగడు కుప్ప స్వామిరెడ్డికో: 'అబ్బయ్య గోసాళయ్య కూడా సెలవులకు వెళ్ళు కూరు నుండి యాడికే వచ్చునని- అన్ని వెళ్ళాలి యాడే మాట్లాడుకోవచ్చునని... బాబురాజు స్త్రీనే'. కుప్పస్వామిరెడ్డి తన ప్రయాణం ఎంత సొకర్యంగా అరిగింది, ఎంత తమాషాగా చెప్తున్నాడో వినిండి-

"అరే సొకర్యం. చెప్తేతరదు. ఒళ్ళు మొగం కుడుపులగట్టి తన్నులు, పొడుపుకోని... దిన్నంగా అంటావంటయ్య! ఒకే తొక్కుడు గడకుయ్య, యాడ అడుగు పెట్టటోయ్య, రైల్వో మూకులు ముక్కులు బొడుసుకోవటమే గదా! ప్రజలకుకొన్నట్లు కాళ్ళోకొద్దరి, అంకోళ్ళు మోడేకుల్లో మోకాళ్ళకో బొడి నిలి. అడుగు పెట్టడానికి, సావాసు

తొనుగువడ - ఎంతవరకయ్యో నునుగు లున్నట్లు- అంత యి యెడ అడ్డాలు. సావాసు పెట్టేదొక వంతుకొని, మాకునే దొక వంతుకొని. వంతు కొన్న పెద్ద మానిగి కదిలిస్తే- కాండ్రికా పెద్ద వురి మైసెట్లట్లు చంపటోయేది. తేమంటే ఎత్తు బడ్డ గొడ్డాల ఈడిగంటి మెడలుసారేది. దోవలో సావాసు అడ్డాలపెట్టి. ఇంక యాకకదిలేది, మోరేది? అసలు మనో శ్లోకు మనిషిదమానికి నిమావంకేగదో! మొగం మనోళ్ళ మొరలోళ్ళుగదంటయ్య. ఎవటోడి కష్టమకాలు ఎరిగినోళ్ళయితే యింక ఎకలాడిది?... అదే-దో పెట్టి కాడికి ఎరేదన్నా ఎక్కనస్తే, పెట్టెల్లో వాళ్ళుమొగాలు, తుమ్మల్లో అస్తమామయి నట్లు, నల్లగ దీ కటిల ద పెట్టుకొంటా రెండుకో!.. ఎవటోడ్డమాస్తే అరేకుస్కారం అబ్బయ్యలకు."

యాడండి; ఏవో కొన్ని మాండలికాలు యిది చూపుతాయని మొదలుపెట్టి, రామవర్మ రెడ్డిగారి ఈ కాలమిస్తు బుటాలమిడికి 'మాకొని', వదిలిపెట్టుకుడా అబ్బరస్తి చేస్తున్నాడు. ఆ పెద్దయినతోవచ్చినతంబానే అది! కదిలిస్తే కనుకంటాడు- గయరు! సరే, వినండి: అమయిన, అవిర్బా అబ్బయ్యను. అడ ఎక్కిం దాకా అలివాలి, పని అయినపాట మొనదేలివానే మొన గోడివి. సంసారిద్దవు అట్టజెయ్యుచ్చు నంటయ్య! అని అడిగినపాట, మొఖం నల్లగాపెట్టుకొన్నాడు!

ఈ మాండలికాలు చూడండి: "...ఇదయ్య నేను బ్రాంలో ఎక్కినా. వు. నూడిమోవడానికి నందులేదు... మాసికి మాసికి అతికి ద్విపట్టుండాది, బంగయ్య సళ్ళుగా గావాలి నిల్చుకో నుండాడు బ్రా. అండి గొక్కన కడిలే టప్పటికి, అమయిన మా బంగయ్య విళ్ళ పాటుగా ఎక్కల కూకోసున్న ఒక అడ గూతురుమీద బడ్డాడు. అమయిన అగం, తాతర!"

-ఇట్లాంటి మోసం సన్నివేశాన్ని ఎంత అసక్తికరంగా చెప్పాడో, మానవత్యాన్ని గూర్చుకూడా అంత సలుగగా చెప్పగల మాటారి రామవర్మ అంటాడూ- "మానుల్లో యిప్పుడు యివేకంకంటే ఉండేకంటాస్తే. నిలకడ తక్కువ. ఎవకా ముందు జా సేదిలా. నెల్లెకొద్దినపాట, అప్పుడు దారి ఎకకడాకాక తంజేస్తారు. నడచుమీద మంది శబ్దం చూడేదిలా. అనంత మందిగాడు."

అంకొన్ని మాండలికాలను మాత్రం చెప్పకొందాం: "దరిమానివాస్తే, చదువు. నగనప్రా, వైసంతెనం. 'సంజెకు గుండి వుండినోడిగదో... నాకెంతవని చక్క పెట్టుండావు! 'ఎక్కినో ఒకట్లోకి వెళ్ళి'. తద్రయ్యను మందలించా- 'ఏమీ... తవుడిదింటా అంత వోయ్యారం?... లెక్కేవో ఒకడెగడు. ఒళ్ళు మొహం అనంతన సెరామాత్రం పూసుకొంటావు- మానదోలినవెద్దు బుగడలూనుకొన్నట్లు"- తిట్టుతిట్టున్న తద్రయ్య కూడా సరిగ్గిరా ల్పండి! "అదేందయ్య యింత మడుగు? పీక. ఎంతసేపుటికి ఎనకదండే. మీదుం బాచేగానీ ముందుకు నడవ్వే. అసలు నువ్వుకూతున్నదొక ముడ్డి మదిపొయ్యే వాడివే... నీకేది వని అరిగేది?"

కొడుకు గోపాలంకో- "అద్రయ్యకికో ఏవన్నా చెప్పినాడా మందలం!" "మంది సెప్పురా, ముందెవరలు జూతుకునే మాట చెప్పినా, నీయాల గుడ్డెట్లు చేరోబడ్డట్లు గుండామిట్లా జూడకుండా పోవడంలా..." "అబ్బో... పూరాగా ఉండే యివ్వారం! ఎట్లా!" "ఎవరొక్క ఒక్క పెళ్ళిచేసుకొని... కాడిగొడ్డమోర్రంగా సంసారిస్తా గుండి బయటవడకుండా, బొమ్మ రాసినాడంటే బొమ్మ!... తిరుదినును లేకుండా మాట్లా డుండావే. మా నిలగమీదుండావే మానివి... అంతా గోవగొడ్డలెనుగా ఉండే... నామాటాదన్నపాట నిన్నునేను మయిలో చేస్తాననుకొన్నా... ఏం అరేగతరంబుం డావో?"

కాటోయేయ్య రచన- "ఏవో! అరే అగాయ్య! తేమ-దావే. చదుగుమీదకు ఎద్దం దోలినట్లు రంపూ గంపూ తేమం దావే... అయితే (మా గోపాళయ్య) నీవాల తావా మదిదొక్కినట్లు మాట్లాడే దావా నీవనేది?" గోపాలయ్యకో: "అసలేంది? నీవే! చచ్చివాడ వంగికపాట కడున్నట్లు కట్టిన విగడినుకొని నిల బడివి... ఈయమేమోరేగి మాట్లాడుండే, ఎండితుమ్మకు? ...యే.దో యిల్లి ద్దం సడన రవ్వంక దావరం వుండాలే!"

అక అంతటికో అప్పుడా-నిత్యం మన మధ్యమనిలే ముడివి నాటకరంగమీద ముప్పయ్యేళ్లుగా సజీవంగా అలిసిన 'కుప్తాను' నాటిక, రామవర్మకి, ఆ రామవర్మకి నిత్యసూతనత్యాన్ని కాళ్ళ తక్కున్న కల్పించిన నెల్లూరు మాండలికా నికి, ఆ మాండలికాన్ని సహజమునకుగా మోస్తూనవరకంగా వాడిన పులుగుండ్ల రామకృష్ణయ్యగారికి దణ్ణాల పెద్దా- ప్రస్తుతానికి సెలవు.

ప్రకృతిలో వికృతి

శ్రీ సురభి సరసింహం

ఎంతమోకము? ఏమిట్రాకము? ఇంత బ్రహ్మ నెడగనేరము ప్రకృతిచేసిన ప్రళయనృత్యము వికృతిచేపల నిలయకృత్యము అలయమై ఆంధ్రదేశము వల్లకాడుగ పరిణమించెను కదలిపో. గెను మేగమీరును కదలిదూరెను పుడమిమీదకు, ఆళ్ళు ఆళ్ళే మురిగిపోయెను దార్లు దార్లే తురిగిపోయెను, ఉపిరాడక అననమూహము డిగులాడును నీలచేరెను

అతులంబుల మోయలేక, సతమతమై వెకలకుందుకు, కన్నీటికో విలపించు అమలెల మున్నీటన్ మురిగిపోయిరి. ఏమిగాలు! ఏమివరదల! మానవాళిని మ్రుంగవచ్చిన పెనుతుపానులు, పెద్దపాములు వేసవేలం అమల ఉసురులు, పెనుతుపానుకు అరిగనయ్యెను. పూరిగడిసెలు, కూరిగ్గుహములు గాలికాకున్న నీలియాపున, కూలిపోయెను, నెలగలిసెను.

ఎంతదారులమాయెనంతలో! ఎంతమోకము అరిగెనంతలో! వచ్చవచ్చు ప్రైకులములు, రూపురేఖలు లేకపోయెను, వల్లరిందిన నిండువనములు, వల్లకాడుగ మారిపోయెను, పొడివశవులు, వసిడిజుతులు నీలివాలై నాశమయెను

కరుణలేదా వరుణలేదా! తొలిలేదా గాలిలేదా! కూలిపోయెను కాపురమ్ములు, బిలిపోయెన తల్లిలిడ్డలు, నెలగలసిన పేంగుహములు, నీలిచేరిన నిండువనములు, చూడ భీకరదృశ్యమగుచును, గుండియల నలియించేసేసె!

ఇంతకనియా అనాశిప్తే? ఇంతవగయా అలాసలిప్తే? ఇంతవచ్చుము ఇంతకష్టము ఎన్నుకొనిగని విపాదకృత్యము నరులచేసినవిపాదమా? ఇది సురలు పెట్టిన తాపమా? దాతలాం! నేతలాం! దానదీరులు కాగవేగమె దీనులను కాపాడరండి మన యశమ్మును పొందరండి

In the Court of the Principal Subordinate Judge, ONGOLE

E. P. No. 44 of 1973 O. S. No. 26 of 1972

Between !

M/s. State Bank of India, a Statutory Corporation incorporated in India, under the State Bank of India Act, 1955, represented by its agent at Addanki Branch, Addanki.

—Decree Holder/Plaintiff.

And

1) M/s. Vijayalakshmi Timber Depot, Addanki represented by its sole proprietor Gunji Chinna Venkateswarlu, son of Subbaiah, aged 45 years, Vadde, Timber merchant. Addanki DMC., Addanki. 2) Official Receiver, Ongole.....

—Judgement Debtors/Defendants

The immovable property of the Judgement debtor No. 1 described in the schedule hereunder will be sold in public auction in the above court premises after 10 A. M., on 26—12—1977. The bidders who are willing may participate

—Schedule—

Item No 1 : Narasaraopet District Registration (now Prakasam District Registration) Addanki Sub Registration-2 South Addanki Village r.S. No 2266/A1, 2A- Extent Ac. 0 63 1/2 cents, out of Ac. 2-12 cents and S. No 2267, Extent Ac. 0 07 cents out of Ac 4-96 cents (total Ac 0-70 1/2 cents) being single plot bounded on ;

East : Chaviti Magili of Kunchaiah Atchalah etc, South : Chaviti Magili of Narra Subbarayudu etc, West : Chaviti Magili of Polamraju Venkata Subba Rao, Venkatarangam etc. North : Chaviti Magili of Ravuri Venkata Subbamma etc. and

at present bounded on ;

East : Chaviti Magili of Kunchaiah Atchalah etc, South : Chaviti Magili of Burra Subbarayudu etc, West : Chaviti Magili of Bodempadi Venkalah etc, North : Chaviti Magili of Ravuri Bhushaiah, Subbalah etc. The above Ac. 0-70 1/2 cents or 2873-27 sq. Mtrs, ... D. Hr's Value : Rs 3,000

Amin's Value : Rs 3,000

Item No 2 : Narasaraopet District Registration, Addanki Sub Registration, North Addanki Village ;

S. No 1096/A Extent Ac. 0-10 1/2 cents out of Ac. 7-69 cents with two tiled houses, super-structures etc, etc, thereon, bounded on: East : own stone wall in between the property of Nadimpalli Narasimham etc, and this property. South : Wall to be constructed between the site of Gungi Pedakotalah and the defendant herein. West : Panchayat Road, North : Wall to be constructed between the site of Gungi Tirupathalah and the defendant herein. The above Ac. 0-10 1/2 cents or 445,15 q. mtrs.

D, Hr's Value ; Rs 5,000, J1 Dr's Value ; Rs 5,000

B. R. PRABHAKAR
Advocate for D, Hr.

శివారెడ్డి పద్యాలు

కుపాను దీపకం

ప్రజలు పాఠానికి వల్లవల్లకట్టు
యెల్లవోద్ది కొన్ని మాటలకట్టు
గంతుగొట్టినట్లు గంగపాలైనట్లు
పాడువారై, వల్లవదురువెట్టె!

పిల్లలకొరకై కట్టులు,
కట్టలకై పిల్లలెంత కట్టడిల్లిరో!
వెల్లవోపాడై, మామూ
కళ్ళముందుగాడు మట్టోకలసిపోయిరో!

వంటలెలు గంగపాలు గొడ్డాగోడ
యేటపాలు వల్లకాటిపాలు,
బానకురలా బయట బుక్కనక్కలపాలు,
మట్టిపాలు వల్లవట్టడాలు!

జుక్కెళ్ళవమయి, గారికి
చెల్లాచెల్లైన చెట్టచేమయి, పిల్లా
జల్లా, బూరినాటి
యెట్లావాటికొక్క, నేనుయెంతని వ్రాయుకా!

పాడువారైదు మదిలివల్లము, గుంటూరు
మండలము రూపుమానిపోయి,
తగలరానిదేదో తగిలింది బలెట్లెట్లు
యెప్పుడెల్లయంక తెప్పరిక!

గొట్టలేవు, బట్టు, గోవురమ్ములులేవు,
యెట్లలేవు, చైత్యకాల్లాలేవు
పూట్లూట్లు గారి పూసిపాడేసింది
కాలమ్ముకొవొద్ది, కంబింది!

లోరలోక్కనంక, బాక్కలింకొకవంక
వాక్కవంక బిడ్డలోకరికొకరు
దిక్కుమొక్కులేక దిక్కిని వరకట్లా
హక్కవావొప్పిరంక అయ్యె!

శంభాగక రక్షకదం
కలిజానియెట దేవు కాదన్నా యిం
దరు ముక్కువై తెయ్యెలే
అరక్షయిలోమిన్నకుంటు, అడిగేదెవరూ!

శివారెడ్డిపద్య శివారెడ్డి పద్యం,
కొంచోడికిని కూర్చున్నాడు,
నర్సిసోయితి నమరూమయితిగ,
మరలవాడికి మందుమాట?

ప్రాస్తుగియ్యవచ్చు, ప్రాశ్నగట్టవచ్చు,
నింగిగయవచ్చు, నీరదుల్లు
వృత్తరంవచ్చు, వన్నెకొక్కంకు
కాలగతిని దాటగల ముగోడు?

అమ్మలక్కలా! అన్నదమ్ముల్లా!
వగవగాడు, దీనవచ్చేదేలు
లేదు యింక, మీదుబాధ పిచ్చువాడు
వోడులేకు, దేవుచాకరగ!

కడవలాది నీరుకొన్ని లాభంలేదు;
సానుబూతిపాపి పొరకంబ,
వజ్రమొక్కమొమె వెంట్టు
వంపండి, అరల్లు

అడుకొండి యిద్ది అండదండ.
అంతయింతయిద్ది అంపించలనుకున్న,
రాలపెనెనింక, రాకపోడు
రేపామాటా, వస్త్ర అపైనయొదిన్న
నర్దుకుంటు మిగులనగులుపుంటే!

జిల్లావార్తలు
(5 వ పేజికొరవ)

“...శ్రీహరికోట
ఏమైవుండేదో”!

“...కుపాను మద్రాసు నెల్లూరుమధ్య
దాటివుంటే బాకవల్లకట్టు వందలాది
కొట్టమాయలు కోల్పోయివుండేది.
శ్రీ హరి కోట ప్రాశ్నల బంగళాకాశం
తీరవచ్చింది. వందలాది కొత్తల్లు సాగ
రంపాలెవున్నాడు. మీస వారింపుయేమీ
వట్టుకుకోలేదు. మీరేకాదు, గతప్రభుత్వం
కూడా!...గతసంవత్సరం, కుపాను సంభ

వందలవచ్చు శ్రీహరికోట విషయం ఆ
ప్రభుత్వపుష్టి తెచ్చాను. అప్పుడూ
మీ వందలాది వూరి వుండేవారు. పెక
చెరిగి పెట్టారు. శ్రీహరికోట ప్రాశ్నలకు
తలపెట్టినవచ్చు, కొత్త యంత్రవంతికా
అను అమర్చడంలో పెద్దమొత్తంలో ధనం
కుమ్మరిస్తున్నవచ్చు. అసంఖ్యాకంగా
కొత్తవేర్లను అక్కడ తీసుకువచ్చుచు,
రక్షణకు తీసుకోవలసిన చర్యలనుగూర్చి
మాత్రం అలోచించలేదు. అప్పుడంతా
ఈ సంవత్సరం తప్పించు కున్నాము.
ఈసారి ఏమిటానున్నదో ఎవరికెలును?”

అంతలో సంభవించిన కుపానా నిల
యాన్నిగూర్చిరాజ్యసభలో జరిగినదర్శనలో
శ్రీ ఎ.క. జనార్దన్ రెడ్డి విమర్శ
అడి. జనార్దన్ రెడ్డి చాలమాటుగా
మోటుదాడు, కుపానా సప్తలమ
ఎదుర్కోడానికి నిర్మాణాత్మకమైన అనేక
సూతనలు చేశాడు. కుపానా సవాళ్ళను
ఎట్లా ఎదుర్కోవడమో కొత్తజ్ఞాలచేత వరి
తీరించవలసింది కోరాడు. మద్రాసునుండి
కలకత్తావరకు సముద్రతీరాన రహదారి
నిర్మించాలని మూదింపాడు. ఇటు వంటి
వ్యక్తుల వైపరీత్యాల సంభవించినపుడు
కాక్కాలికంగా సహాయ కార్యక్రమాలు
వెతుక్కొనడం కాకుండా, ఒక బా ప్టియ
వ్యవస్థిక అవసరమని వెలిసి బచ్చాడు.

కుపానా పీడిత ప్రాంతాల్లో తీసుకోవలసిన
అరోగ్య పాలిశుద్ధ్య చర్యలను ప్రస్తావించి,
ఫ్యాన్సీ రెండు వైమానిక వైద్యశాలలను
వంపుటకు తన సంసిద్ధతను తెలియజేసిం
దటనే, ఏమైంది అని జనార్దన్ రెడ్డి ప్రశ్నిం
చాడు. జనార్దన్ రెడ్డి సూచనల్లో మరో
ముఖ్యమైన సూచన, ఇటువంటి ప్రకృతి
వ్యభిచారాలకు గురైనదోట్ల ఎవరెన్సి
వ్యక్తులందరినీ చైత్యకాని, వాయు, నావికా
దళాలు ఆ ప్రదేశాన్ని స్వాధీనం చేసు
కొని, సహాయక చర్యలు పూర్తిచేసి, ఆ
విముక్తులన్ని తిరిగి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి
స్వాధీనం చేయాలని సూచించాడు.

కుపాను ఉచ్చనదీతీర్థంలో సగ్వనా
శనమైపోయిన కృష్ణ గుంటూరు నిల్వాల
విషయంవల్లించుకొనని (అప్పటికే) రం
రంగంబోడిగలేదు -సం.) జనతా ప్రభు
త్వాన్ని జనార్దన్ రెడ్డినికేకంగాబిమ్మగొట్టాడు.
అది దక్షిణాదిసంభవించిన వీరత్వంలేని సరి
పెట్టుకున్నారాని అడిగాడు. కర్నాట ఆ
నమయంలో హైదరాబాదులో వుండి
కుపానాబాధిత ప్రాంతాలకుపోని హోం
మంత్రి చరణ్ సింగ్ ను తగ్గించుకున్నాడు
జనార్దన్ రెడ్డి, ప్రకృతి వైపరీత్యం ప్రకృతి
వైపరీత్యమే, నేనుజేసిదేముంది అన్న
హోంమంత్రి వ్యాఖ్యానాన్ని ప్రస్తావించి,
ఒక నాగరికదేశపు గృహమంత్రి అనా
ల్సిన మాటాడి అన్నాడు జనార్దన్ రెడ్డి.

సహాయ కార్యక్రమాలు రాష్ట్రప్రభుత్వ
కార్యకర్తల అక్షాడు హోంమంత్రి. అది
రాష్ట్రంబిషయమైతే, కేంద్ర విషయమేది,
ఇండిరాగాంధీని అరెస్టుచేయడమో అని
జనార్దన్ రెడ్డి ప్రశ్నించాడు.

సంహృత్తినమస్యలు
(5 వ పేజికొరవ)

వి శివరెడ్డి తెన్నయో ఎవరూహించగలరు?
వచ్చు మునిసిపాలిటీని ఎంతగా ములు
గర్రతో పొడిచినా అది కదలదు, మొద్దు
నిద్ర వదలదు. ఇక మన దారి మనం
చూడుకోవలసిందే!

మహిళా సూపర్ బజార్
అబందరగాఉంది!

ప్రాంతంలో ఉన్న ‘సంహృత్తినమహిళా’
సూపర్ బజార్ మీద చాలా ఫిర్యాదులొస్తు
న్నాయి. అక్కడి ఉద్యోగి నులు కష్ట
మర్లకు సరిగా సమాధానాలివ్వడంలేదని,
ఎలాడిగా మోటుదాడున్నారని, కొలకలో

అక్రమాలు జరిగివున్నాయని, అదేమని
అడిగితే అంతే పొమ్మంటున్నారని ఒక
విద్యార్థికుడు బాధపడ్డా చెప్పాడు.

ఎం. రామలింగారెడ్డి అనే మరొక
వట్టవర్తకు ఒకటి నాలుగుసార్లు మా
కార్యాలయానికివచ్చి, ఫిర్యాదుంటే ఫిర్యా
దులివ్వడమేకాదు, తన ఫిర్యాదుల్ని నిజా
పించడానికిమాట నిర్దేశించాడు. 18 వ
వాడుకు చక్కెర సరఫరాచేసింది ఈ
సూపర్ బజార్. ఎప్పుడూ చక్కెర కొం
తల్లో తేలాలొస్తున్నాయని అయ్యవకుడి
ఫిర్యాదు ఒక సారి విడువ్వక తిరిగి
కొన్నాడట; ఇయ్యతిల్లి కొలకమొస్తే
7 కిలోల తేలిందట. పొరబాటుచేసిన
సరిపెట్టుకొన్నాడట. మరొకసారి 8 కిలో
లకు 400 గ్రాములు తగ్గిందట.

తెల్లగోధుమలు బస్తాలకు బస్తాలు పెట్టు
కొనికూడా, లేవంబాకట కావల్సి పుర
గోధుమలు యిస్తాం; తెల్లరిలేవని దబా
యిస్తారట. ఉన్నాయికదా అతితిగితి,
అది ఇవ్వం అంటారట. కావాలంటే
మీరి పుచ్చే వరి నైవా వంటి, తెల్ల
గోధుమలు ‘అతితిగిందండి-అన్నాడాయన.
మేము ఒకరినొకరి, తెల్లగోధుమలు’ అడి
గిందాము. ఉన్నాయి, కానీ ఎర్రగోధు
మలు యిస్తాము; తీసుకోండి-అన్నాడు.
తెల్లరి యివ్వడం మొదలుపెడితే ఎర్రరి
భయపావని అబ్బాదేస్తున్నారట. భయపాని
నరుకు బంబంకాన కష్టమర్లకు కష్టం
ఎందుకు?

కొలకల్లో తప్పేట్లు రావడమేమిటి?
సరిగా అవాలు తెప్పకపోవడమేమిటి?
మహిళలు నిర్వహించే సాధ్యగనుక, నిర్దు
ష్టంగా వుండగలదని, అదర్భప్రాయంగా
నడవగలవని ఆశించాముగానీ, ఇదేమిటి
ఇట్లా తయారైంది? ఈ సూపర్ బజార్
పాలకవర్గానికి శ్రీమతి రేబాలదేవయ్యంతి
అధ్యక్షురాలు. ఆ గ్రామ్యమేల్ యువకుడు
అమెకు ఫిర్యాదు చేస్తే ‘కంపైయింట్

బాక్స్’లో పడెయ్యవచ్చుదట. ఉత్త కంపై
యింట్లో లాభమేమిటి? విద్యార్థిని, చర్య
తీసుకుంటేకదా ప్రయోజనం?

ఇండియన్ గ్యాస్.
చక్కెరకార్లు బోగవ!

ఇండియన్ గ్యాస్ సుప్టాం రెడ్డిగూర్చి,
వాటి వంటిలో జరిగినవన్న అబందర
లనుగూర్చి మేము లోగడరాశాము. మొన్న
30 తేది వచ్చి స్టాలకు క్యూ ఏర్పడింది.
నడరు అనుభవాన్ని శ్రీ పెళ్ళికూడు
మెకంసుబ్బారెడ్డి తెలియజేస్తున్నాడు:

“...ఇండియన్ గ్యాస్ కంపెనీవాళ్లు
ఇండియన్ గ్యాసుకు కొత్త కనెక్టర్లు ఇవ్వ
డానికి రేపకాకార్లు వున్నవారిని ఎవ్రో
చేసుకోమన్నారు. ఇవం ముందురాత్రునుండి
క్యూలో నిల్చొన్నారు. నిజంగా గ్యాస్
కావలసివేవాడు 30 తేది ఉపయోగం అంగడి
తెలిపేవయ్యానికి వెళ్ళే సరికి, కనెక్టర్లు
యివ్వడం అయిపోయిందన్నారు. 1500
కనెక్టర్లకా బుక్ చేసినట్లు తెలుస్తూంది.

“ఇందులో 80 కాకం గ్యాస్ స్టాల్లు
అవసరంలేనివారే బుక్ చేసుకొన్నారు.
అంటే వాళ్ళు వాళ్ళు బీకటిజారులో
అమ్ముకొంటారన్నమాట నిజంగా అవ
సరంవున్నవారు నిరకృతావధానం; నిరాశ
చెందాడు. మారుచేరానికి అమ్ముకునేవారిచే
పైచెయ్య అయింది.

“ఒక్కో కనెక్టరుకు రూ. 100 డిపా
జిట్టు కట్టాలనే నిబంధన పెట్టివుంటే ఈ
రెడ్డి-ఈ మాడచేగిగళ్ళెడ్డి తగ్గివుండేది.
కనీసం స్టాల్లు సరఫరాచేసి, ఇళ్ళలో
దిగిందేటప్పుడైతే ఏమి బోగవో, ఏమి నిజ
మైనవో తెల్పుకొని, మారుచేసేలో కొన్న
వారికికనెక్టర్లువ్వడంవాడందంభర్యం”.

మేము లోగడనే చెప్పాము-ఇందులో
బాక్ మోర్టెక్సు నివారించాలని. కానీ
చెరిగి తలబాసినట్లుయింది; ఏమిచేస్తాం?

సభ్యులే నిర్వహించు డెమోక్రాటిక్ స్క్రీం

నెల్లూరులో మాది ఒక్కటే!

రెలివిజన్ స్క్రీము మోటోసైకిల్ స్క్రీము
నెలకు రూ 50 నెలకు రూ 100

ప్రతినెలా రూ. 5000 ప్రైజు, రూ. 80,000 అప్పులు

బ్యాంకు పడికన్న తక్కువ వడ్డీతో ఇచ్చు స్క్రీము, మరియు సభ్యులు
వారు కోరిన కంపెనీ వస్తువులు, వారికి నచ్చిన ధరకు కొనుటకు
వీలుగల స్క్రీము.

గమనిక : మా సభ్యులకు తగిన జామీనుపై పరస్పర
లోస్తుకూడా ఏర్పాటు చేయించుచున్నాము.

కాన అన్ని స్క్రీములకన్న మిన్నయైన మా స్క్రీములో చేరుటకు
తక్షణమే మాతో సంప్రదించండి.

జనతా ఎంటర్ ప్రైజెస్

PHONE : 1888

జె. వి. ఆర్. బిల్డింగ్స్

ప్రొ.క.కోడ్డు ★ నెల్లూరు.

**Andhra Pradesh State Electricity Board
TENDER NOTICE**

Sealed tenders in prescribed tender form will be received by the undersigned from the registered contractors of A. P. S. E. Board up to 15.00 Hrs. on 19-12-1977 for Construction of lavatories at Gudur work shop.

The tenders will be opened at 15-30 Hrs on the same day,

Specification No	Name of work	Approximate value of work	E. M. D. to be paid
1) 10/77-78	Construction of lavatories at Gudur work shop.	Rs. 13,000	Rs. 325

2) The prescribed Tender Schedules are available for sale in the Office of the Divisional Elec. Engineer (Operation) Nellore Kotamitta. The cost of each tender specification is Rs. 10-30.

3) The cost of tender specification is to be paid in the form of D. D. in favour of "Divisional Elec. Engineer (Operation) Nellore" payable on 'State Bank of India, Nellore'. The money orders towards cost of tender schedules will be rejected.

The specification will be sold upto 5-00 P. M. on 17-12-77.

The conditions and details are available in the tender form.

(Sd) R. MANOHARA RAO,
Divisional Elec. Engineer
Operation | Nellore.

వి శివరెడ్డి తెన్నయో ఎవరూహించగలరు?
వచ్చు మునిసిపాలిటీని ఎంతగా ములు
గర్రతో పొడిచినా అది కదలదు, మొద్దు
నిద్ర వదలదు. ఇక మన దారి మనం
చూడుకోవలసిందే!

మహిళా సూపర్ బజార్
అబందరగాఉంది!

ప్రాంతంలో ఉన్న ‘సంహృత్తినమహిళా’
సూపర్ బజార్ మీద చాలా ఫిర్యాదులొస్తు
న్నాయి. అక్కడి ఉద్యోగి నులు కష్ట
మర్లకు సరిగా సమాధానాలివ్వడంలేదని,
ఎలాడిగా మోటుదాడున్నారని, కొలకలో

**సభ్యులే నిర్వహించు
డెమోక్రాటిక్ స్క్రీం**

నెల్లూరులో మాది ఒక్కటే!

రెలివిజన్ స్క్రీము మోటోసైకిల్ స్క్రీము
నెలకు రూ 50 నెలకు రూ 100

ప్రతినెలా రూ. 5000 ప్రైజు, రూ. 80,000 అప్పులు

బ్యాంకు పడికన్న తక్కువ వడ్డీతో ఇచ్చు స్క్రీము, మరియు సభ్యులు
వారు కోరిన కంపెనీ వస్తువులు, వారికి నచ్చిన ధరకు కొనుటకు
వీలుగల స్క్రీము.

గమనిక : మా సభ్యులకు తగిన జామీనుపై పరస్పర
లోస్తుకూడా ఏర్పాటు చేయించుచున్నాము.

కాన అన్ని స్క్రీములకన్న మిన్నయైన మా స్క్రీములో చేరుటకు
తక్షణమే మాతో సంప్రదించండి.

జనతా ఎంటర్ ప్రైజెస్

PHONE : 1888

జె. వి. ఆర్. బిల్డింగ్స్

ప్రొ.క.కోడ్డు ★ నెల్లూరు.